

Vaandeldrager

Jaargang 36 - september 2020 - nummer 134

De Irenebrigade in Suriname

De VVDM op de Westenbergkazerne

Fuseliers of Fusiliers?

Colofon

Jaargang 36, nummer 134

De Vaandeldrager verschijnt ieder kwartaal in een oplage van 1.500 exemplaren en wordt verspreid via controlled circulation

Deadline nummer 135

Vrijdag - 13 november 2020

Website:

www.fuseliers.nl

Redactieadres:

Redactie De Vaandeldrager
Postbus 33
5688 ZG Oirschot
T 040 - 2665685
E vaandeldrager@fuseliers.nl

Hoofredactie:

Henrie Doreleijers, Lkol der Fus b.d.
E vaandeldrager@fuseliers.nl

Eindredactie:

Luc Vermeulen, Kol der Fus b.d.
E vaandeldrager@fuseliers.nl

Redactie:

Bataljons- en Regimentscommandant: Lkol der Fus George Dimitriu
SI en Regimentskapitein: Kap der Fus Linda van Beek
Communicatieadviseur: Janieke Mussche
Bataljons- en regimentsvertegenwoordiger: Melanie Giesen-Schuurmans
Bataljonsforograaf: Robin Bouwe
Stichting Brigade en Garde: Bgen der Fus b.d. Arie Vermeij
Historische verzameling en Regimentsgeschiedenis: Hans Sonnemans
VOSKNBPI: Nelleke Swinkels - van de Vorst
VOSIBGRPI: Maj der Fus Arjan Luijten
VVVGFPi: Bgen der Fus Roland de Jong
VVOGFPI: Kap der Fus Mathijs Creemers
Genootschap: Nelleke Swinkels - van de Vorst
Vriendenkring Westenberg: Adj b.d. Joop de Lange
Algemeen redacteur: Jan van Eck

Fotografie (tenzij anders vermeld):

Garderegiment Fuseliers Prinses Irene

Voorpagina:

Fuseliers van de Bcie bereiden zich voor op eFP 2021-I in de oefening Ferocious Fuselier

Vormgeving & Druk:

G3M - Grafisch & MultiMedia Management
Zoetermeer - www.g3m.nl

ISSN: 2468-7871

© Copyright:

Stichting Brigade en Garde Prinses Irene

17 Pantserinfanterie Bataljon Garderegiment Fuseliers Prinses Irene

De kern van elk leger wordt gevormd door de militairen die het grondgevecht voeren, de Infanterie.

Infanteristen werken met automatische en semi-automatische handvuurwapens, mortieren en antitankwapens. Ook beschikt de infanterie over geavanceerde communicatie- en laserapparatuur en allerlei soorten nachtzichtapparatuur.

Voor de meest actuele foto's, video's, meningen en reacties zie:

www.fuseliers.nl

www.facebook.com/17painfbatGFPI

www.instagram.com/17_painfbat_gfpi

www.youtube.com/17painfbatGFPI

Inhoud

Van de Redactie	2
Van de Regimentscommandant	2
Van de Stichting Brigade en Garde	3
In memoriam	4
Vereniging Van Veteranen GFPI	5
Vereniging van Oud-Strijders Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene	7
"Wetenswaardigheden van onze vereniging in tijden van Corona"	7
Het Prinses Irene detachement in Suriname	7
Jodensavanne, Nederlands enige concentratiekamp	11
Graf joods lid Irene Brigade ontdekt in Suriname	12
Vereniging van Oud-Strijders Indië-Bataljons Garderegiment Prinses Irene	15
Gedenkboekje van het 4 ^e Bataljon Garde Regiment Prinses Irene 1946-1950	15
Indië- en Nieuw-Guinea veteraan GRPI Hendrikus Strikkeling (1929 - 2004)	17
Fuseliers toen en nu.....!	20
De VVDM op de Westenbergkazerne	22
Herinneringen van dienstplichtig Fuselier 70-5	22
Vrijwilliger in de schijnwerpers	24
Bataljonsnieuws	27
Bataljonsstaf	27
Inzet explosieramp Beiroet	27
A "Tijger" Compagnie	29
Oefening Ferocious Fuselier (REDFORCE)	29
B "Eagle" Compagnie	30
Oefening Ferocious Fuselier (opwerktraject enhanced Forward Presence: eFP)	30
C "Beren" Compagnie	32
Hoe eenheid 4 van de C-cie het peloton heeft getraind in tijden van Corona	32
Joint Terminal Attack Controller (JTAC) course	33
Sniperopleiding	34
D "Springbok" Compagnie	35
Op uitzending tijdens de Coronapandemie	35
FUSELIER of FUSILIER	36
GFPI 80 jaar	37

De totstandkoming van de Vaandeldrager wordt mede mogelijk gemaakt door het **v-fonds** met middelen uit de Nationale Postcode Loterij en de Bank Giro Loterij. Uw deelname aan deze loterij wordt daarom van harte aanbevolen.

Van de Redactie

Tekst: Luitenant-kolonel der Fuseliers b.d. Henrie Doreleijers, hoofdredacteur.

Wijziging redactie

Na vijf jaar als eind- en hoofdredacteur bij dit mooie blad betrokken te zijn geweest, komt er een einde aan mijn actieve bijdrage. Toen ik ergens in de zomer van 2015, samen met de Lkol der Fuseliers b.d. Peter Aerts, benaderd werd om deel uit te gaan maken van de redactie van de Vaandeldrager heb ik daar met plezier mee ingestemd maar ook aangegeven dat ik dit tijdelijk zou gaan doen. In het begin was het nog een zoektocht maar gelukkig konden wij terugvallen op de “oude rotten”, Hans Sonnemans en Nelleke Swinkels, die ons met raad en daad hebben bijgestaan. Allengs leerden we het vak en hebben we samen met de enthousiaste medewerkers van het redactieteam gezorgd voor continuïteit en een doorontwikkeling van het blad tot wat het nu is! Na de terugkomst van Kolonel der Fuseliers b.d. Luc Vermeulen als eindredacteur, zijn we op dezelfde wijze doorgegaan en ondanks de wisselingen binnen de redactie durf ik toch met gepaste trots te stellen dat er een goed team staat dat er elke keer weer voor zorgt dat er een mooi blad verschijnt. Maar dat kon niet zonder de bijdrage van onze redacteurs, schrijvers en uiteraard de waardering van onze lezers. Ik dank eenieder voor zijn bijdrage en samenwerking en wens mijn opvolger, Kolonel der Fuseliers b.d. Willem Verweij, veel succes, maar vooral plezier als nieuwe hoofdredacteur van de Vaandeldrager. Maar ik verdwijn nog niet van het toneel; vanaf 01 oktober wordt ik de nieuwe webmaster van de website Fuse-

liers.nl en ga ik samen met de betrokken mensen een nieuwe impuls geven aan het gebruik van deze mooie website!

Prinses Irenebrigade in Suriname

Deze keer drie interessante artikelen van Richard van de Velde over de Prinses Irenebrigade in Suriname, die wellicht een ander licht doen schijnen op de relatie tussen de Brigade en Suriname en zijn bevolking tijdens de Tweede Wereldoorlog, dan artikelen in de landelijke pers suggereren. Het eerste artikel gaat over de detachementen van de Prinses Irene Brigade in Suriname, het tweede over Nederlands enige concentratiekamp dat mede door Brigadeleden werd bewaakt, het derde is een onthulling over de ontdekking van een vergeten graf van een Irenebrigadist in Suriname.

Herinneringen van een Fuselier

Ted van Hees, een oud dienstplichtig militair uit de “Westenberg” periode, schrijft de komende Vaandeldragers wat artikelen over zijn periode als eerste voorzitter van de Vakbond Voor Dienstplichtig Militairen (VVDM) op die kazerne. Zeker voor onze “jonge” lezers een interessante periode om kennis van te nemen en voor onze wat “oudere” lezers een bron van herkenning.

Deadline kopij Vaandeldrager 135

De uiterste datum waarop de kopij voor de volgende editie, Vaandeldrager 135, ingeleverd moet zijn is **vrijdag 13 november 2020**.

Ik wens u allen namens het redactieteam veel leesplezier!

Van de Regimentscommandant

Tekst: Luitenant-kolonel der Fuseliers George Dimitriu, Regimentscommandant

Beste Regimentsgenoten, Ik hoop dat het goed met jullie gaat. Op het moment van schrijven is het zomerverlof voorbij en hebben we voor het eerst weer een grote oefening uitgevoerd in Budel en Oostdorp. Hier trainde de B Compagnie voor de inzet in Litou-

wen, met de A en C Compagnie, het Verkenningspeloton en de Bataljonsstaf als ondersteuning en in de rol van oefenvijand. Nou gaan we er natuurlijk graag op uit, maar niet eerder heb ik mensen zo naar een oefening zien uitkijken! Het voelde ook als een groot, lang saamhorigheidsmoment. Het was goed om weer even samen te zijn en samen te trainen. Dat hebben we gemist!

Dit betekent overigens niet dat alles weer ‘normaal’ is. Nog steeds hebben we te maken met COVID-19 en alle richtlijnen die daarbij horen. Maar met een goed oefenplan en een professioneel veiligheidsplan (bedankt Franco), waarbij we werken in bubbels, kunnen we toch uitstekend trainen. Daar ben ik de Bataljonsstaf erg dankbaar voor. En ik ben erg tevreden over het resultaat van de oefening. De B Compagnie heeft uitstekend getraind. Als ik de beleving van die mannen en vrouwen zie, en de kwaliteit van de ‘vierhoek’, dan voel ik me trots. Dat gaat wel goedkomen daar in Litouwen.

Ook de A Compagnie, de C Compagnie en het Verkenningspeloton staan er goed voor, waardoor de B Compagnie goed kon worden uitgedaagd. Wel zijn er nog flink wat lege plekken binnen de pelotons. Het doet me dan ook goed dat we binnenkort met de C Compagnie zelf mensen gaan opleiden in de MFO (Manoeuvre Functie Opleiding). Dat gaan we anders doen dan we misschien gewend zijn. De

C Compagnie creëert een sfeer waarin gezamenlijk en als team het traject wordt doorlopen, waarbij de nieuwe collega's direct in de context worden getraind en als professionaal worden behandeld. Er is veel aandacht voor reflectie, groeps cultuur, de mentale component en de binding met de eenheid. Deze aanpak is afgestemd op de generatie van vandaag, zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit. Ik geloof erin en ben ervan overtuigd dat dit succesvol gaat zijn!

Vermeldenswaardig vind ik ook de ontwikkelingen op het gebied van innovatie. In mijn oogmerk 'Vechten, Vernieuwen, Verbinden om klaar te zijn voor inzet', draait het om klaar te zijn voor het gevecht van vandaag en morgen. Dat betekent naast goed zijn in de 'basic skills', dus ook kunnen omgaan met de 'nieuwe tools in de toolbox' en de context van vandaag. De A Compagnie heeft tijdens de oefening getraind met hackers en beïnvloeders, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een verkenning op een 'digitaal huis'. Niet eerder hingen er zoveel routers, kabels, sensoren en camera's in een object in Oostdorp! Maar ook het gebruik van HF-radio's voor verbindingen over lange afstanden en de inzet van drones is beoefend. Op het hoogtepunt hadden we vier verschillende typen drones in de lucht hangen! Een enorme force multiplier waar we verder in moeten ontwikkelen.

Ook noem ik ook nog even de D Compagnie, nog steeds op missie in Afghanistan. Regelmatig ontvang ik complimenten over de eenheid van bezoekers of mensen die hen bezig zien. Ik ontvang zelfs onlangs een mailtje van een van onze oud-strijders die van een familielid die net uit Afghani-

stan terugkwam lovende woorden had ontvangen over de compagnie. Goed om te horen. Een mooie inzet daar!

Terugkijkend op de regimentsactiviteiten is het helaas de afgelopen periode rustig geweest. Logischerwijs is er veel afgelast of op aangepaste wijze uitgevoerd. Bij de herdenking bij het Nationaal Indië-monument in Roermond (5 september) heeft het Regiment een lint geleverd dat door de organisatie bij het monument is gelegd. De CSM van de B Compagnie heeft een krans bij het bevrijdingsmonument in Beringen gelegd. Ook Prinsjesdag is uitgevoerd op kleine schaal, en bij de Grote Kerk in plaats van op het Binnenhof. Daarnaast is er in oktober de Regimentstraditiedag en de beëdiging in Hedel. Wat ik ook even wil noemen is de gewondenlunch die we voor de zomer hebben gehouden met onze DIG-dragers (Draag-Insigne Gewonden). Belangrijk dat we aandacht hebben en erkenning geven aan deze bijzondere groep mensen binnen ons Regiment. Ik voel dat als onze verantwoordelijkheid. Het was een mooie middag, waarbij mensen weer even samen konden zijn met elkaar en konden ervaren dat ze niet alleen zijn.

Ik wil afsluiten met het feliciteren van Korporaal Dave van de C Compagnie. Ik heb besloten om hem te benoemen tot 'Fuselier van het jaar'. Dave is een uitstekend krijger en leider, iemand die nieuwe dingen bedenkt en organiseert en een echte kartrekker binnen zijn eenheid. Kortom een Vechter, Vernieuwer en Verbinder. Welverdiend!

Volo et Valeo!

Van de Stichting Brigade en Garde

---

*Tekst: Arie Vermeij, Brigade-generaal der Fuseliers b.d.,
voorzitter Stichting Brigade en Garde*

Herdenking 80 jaar Garderegiment Fuseliers Prinses Irene

Volgende jaar (2021) gaan we alweer herdenken dat de Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene in 1941, dus 80 jaar geleden in Engeland is opgericht. Achter de schermen zijn we al weer druk bezig met de voorbereidingen voor de herdenking en viering op 28 augustus 2021 op de kazerne in Oirschot. We hopen dat COVID-19 zover onder controle is, dat het weer een groot feest kan worden. Dit keer zal het minder extern gericht zijn. Mocht u leuke ideeën hebben, stuur die dan naar de projectofficier, Luitenant-kolonel der Fuseliers b.d. Henk Laurens.

Aflossing hoofdredacteur Vaandeldrager

Dit nummer zal voor onze hoofdredacteur Luitenant-kolonel der Fuselier b.d. Henrie Doreleijers het laatste nummer als hoofdredacteur zijn. Wij zijn Henrie heel dankbaar voor alle energie en tijd die hij in deze belangrijke taak heeft gestoken gedurende de afgelopen 5 jaar! Hij heeft ervoor gezorgd dat De Vaandeldrager kwalitatief nog beter en mooier werd. Ook heeft hij veel digitale vernieuwingen, dus gerelateerd aan onze website, doorgevoerd waardoor ons blad ook nog toekomstbestendiger werd. Henrie nogmaals heel veel dank voor je inzet en al het werk!

De nieuwe hoofdredacteur wordt Kolonel der Fuseliers b.d. Willem Verweij (in 1999 mijn opvolger als C-17 Painfbat GFPI). Wij vinden het mooi dat Willem hier tijd voor vrij wil maken en heten hem van harte welkom en wensen hem veel plezier met deze mooie taak.

Nieuwe Penningmeester Steunfonds Prinses Irene en Noothoven van Goorfonds

Helaas moesten wij in het vorige nummer melden dat Luitenant-kolonel der Fuseliers der Reserve b.d. Jan van der Meer

ons was ontvallen door corona. We moesten verder en inmiddels zijn wij blij met de bereidheid van Luitenant-kolonel der Fuseliers b.d. Henk Laurens om deze taak op zich te nemen. Henk, succes en veel plezier als nieuwe penningmeester van het Steunfonds.

Steunfonds Prinses Irene en het Noothoven van Goor Fonds

Ter informatie breng ik ons Steunfonds nog maar eens onder uw aandacht, want steeds blijkt dat u niet op de hoogte bent van de mogelijkheden ervan. Het Fonds is oorspronkelijk ontstaan op basis van CADI-winsten (Cantine Dienst) tijdens de training van de Koninklijke Brigade Prinses Irene in de periode 1941 – 1944 in Engeland. Het steunfonds was initieel bedoeld om de studie te bekostigen van kinderen van tijdens de Tweede Wereldoorlog omgekomen mannen van de Irene Brigade. Maar dat is inmiddels niet meer aan de orde; overigens wordt nog wel een aantal weduwen van de Irene Brigade ondersteund. Mocht een veteraan van GFPI (dus ook jonge veteranen) financieel vastlopen en nergens anders meer terecht kunnen (bij gemeente of andere overheidsinstanties), is het mogelijk om i.o.m. met een Nulde-lijns-helper van de VVVGFI een verzoek voor een steun-donatie of een lening in te dienen bij het bestuur van het Steunfonds. Verdere informatie hierover is te vinden op onze website www.fuseliers.nl. Ons advies is hier dan ook echt gebruik van te maken indien nodig en gelukkig zijn er hieruit inmiddels ook een behoorlijk aantal jonge veteranen ondersteund. Het zou overigens dan ook wel weer mooi zijn, als er door de actief dienenden ook zo nu en dan weer eens wat

wordt bijgestort in het steunfonds. Dit kunt u bijvoorbeeld doen door bij uw FLO-receptie of andere receptie of jubileum niet te gaan voor veel flessen Calvados of wijn, maar als cadeautip een goed doel zoals het Steunfonds aan te prijzen.

Aandacht voor vrijwilligers

Om de vrijwilligers waarop ons Regiment voor een groot deel van de regimentstaken leunt, te bedanken en in het zonnetje te zetten, leest u in de komende nummers interviews met vrijwilligers. In dit kader wordt elders in dit nummer een interview met Overste b.d. Henk Laurens opgenomen.

Reünies en NVD

Helaas kon door COVID-19 onze jaarlijkse grote VVVGFI-reünie en ook kleinere reünies niet doorgaan en ook de Nationale Veteranen Dag moest worden afgeblazen. Gelukkig was er in de media wel veel positieve aandacht, erkenning en waardering voor ons als veteranen!

Ondanks alle aandacht voor COVID-19, is 17 Painbat GFPI gewoon lekker druk met (de voorbereiding op) operationele taken in de komende tijd. We hopen dat het bataljon en de compagnieën wel de tijd blijven vrijmaken om ons als b.d.-ers en veteranen te laten blijven delen in de mooie verhalen over oefeningen en missies; zo blijven we betrokken!

Pas goed op u zelf en laten we ook op elkaar passen in deze corona tijd en ook onze oudere (kwetsbare) veteranen steunen met een kaartje, Whatsapp-bericht, mail, telefoontje of ander teken van medeleven.

In memoriam

Met diep leedwezen geven wij kennis van het overlijden van de volgende leden van de Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene, de Indiëbataljons van het Garderegiment Prinses Irene en van overig delen van ons regiment. Wij wensen de naaste familie alle sterkte toe bij het verwerken van het verlies van hun dierbare. Mogen zij rusten in vrede!

De heer/Mevrouw

Datum overlijden

Plaats overlijden

VOSKNBPI

Mevr. M.H. van Ekeren van Exel

28 april 2020

Baarn

Mevr. J. van Hoving-Lukkes

25 juni 2020

Gieten

3de Bataljon GRPI

Dhr. M.A. Schöttelndreier

25 maart 2020

Zeist

4de Bataljon GRPI

Dhr. P.J. Jegers

onbekend

Meijel

6de Bataljon GRPI

Dhr. J.J. van der Graaff

7 juli 9 2020

H.I.Ambacht

7de Bataljon GRPI

Dhr. H. de Vries

1 juni 2020

Alberta, Canada

Vereniging Van Veteranen GFPI

Voorzitter: Brigade-generaal Roland de Jong, adres via secretariaat.

Secretaris: Luitenant-kolonel Andy van Dijk, Laan van Everswaard 47, 4617 LH Bergen op Zoom, contact: VVGFPi@fuseliers.nl

Penningmeester/ledenadministratie: Corné Brands, Bijsterveldenlaan 72, 5045 ZV Tilburg. Tel: 06-40727265. E-mail: brandsacm@tele2.nl

Bankrekening (IBAN): NL64 ABNA 0563 2686 11 t.n.v. Vereniging Van Veteranen Garderegiment Fuseliers Prinses Irene

Voor meer informatie: www.fuseliers.nl

Corona. Het woord dat niemand meer wil horen, maar tegelijkertijd ons leven voor een groot deel beheerst en ons doen en laten dicteert. In de afgelopen vakantieperiode hebben velen van jullie dat vast en zeker aan den lijve ondervonden. Reizen naar het buitenland gingen niet door of, als ze wel doorgingen, moest er wel een voorraad mondkapjes worden ingepakt. 'Hintergarten' was dit jaar een zeer populaire bestemming. Gelukkig was er een lange tropische hittegolf, dus je hoefde maar je ogen te sluiten om te fantaseren dat je ergens in Zuid-Frankrijk zat. Glaasje rosé erbij en klaar....

Ik schrijf er luchtig over, maar realiseer me dat het voor velen een vervelende en soms zelfs een zeer droevige periode is. Iedereen wordt wel op een manier geraakt door de gevolgen van het Corona-virus, maar zoals gewoonlijk is de impact voor ieder persoon verschillend. Ook onze vereniging werd en wordt geraakt. Zo ontvallen ons leden, maar ook activiteiten om onze leden bij elkaar te brengen (en waar ik graag over schrijf) moesten noodgedwongen vanwege preventieve maatregelen worden gecancelled.

GEANCELENDE ACTIVITEITEN

Op 2 oktober stond de reünie van Battle Group-10 Deh Rawod op de agenda. Deze is uitgesteld. Van uitstel gaat geen 'afstel' komen, dus dat biedt wel de kans om nog meer mensen warm te maken voor deze reünie! Ook de door onze penningmeester georganiseerde Fuseliers Toertocht die op 25 september zou plaatsvinden is in de koelkast gezet. De leden die volop in training waren om daar op hun racefiets (of motor) te kunnen pieken, moeten hun trainingsprogramma even bijstellen. Het bestuur is voornemens om deze twee uitgestelde activiteiten (reünie BG-10 en Fuseliers Toertocht) alsnog in de periode mei/juni 2021 te laten plaatsvinden.

Helaas ging er een streep door de tweejaarlijkse reünie van 17 Painbat Nederlands Nieuw-Guinea die voor 9 oktober stond gepland. De volgende editie zal naar verluidt in 2022 plaatsvinden. Ook een streep door de reünie van de Parade-eenheid VOSIB van 21 november. Dit jaar derhalve helaas geen bingo in de Kumpulan. We hopen dat deze traditie volgend jaar gewoon weer kan worden voortgezet, al is het maar omdat Nicole er zo naar uitkijkt.

*Tekst: Brigadegeneraal der Fuseliers Roland de Jong,
Voorzitter Vereniging Van Veteranen GFPI*

MULTI NATIONALE FORCE PROTECTION COMPAGNIE

Zoals in mijn vorige column aangegeven, wappert de vlag van de D Compagnie in Afghanistan. Om de mannen en vrouwen in Mazar-e-Sharif een hart onder de riem te steken, is er vanuit het bestuur een snoep-pakket opgestuurd. Van de CSM van de compagnie, de Sergeant Majoor Wiel Donkers, hebben we het bericht gekregen dat het pakket daar goed is ontvangen (en de inhoud inmiddels is verorberd). Mocht iemand de behoefte hebben om ook wat naar onze mensen te sturen (geen vloeistoffen/drank) dan kan dit tot eind oktober via de veldpost. Het adres is:

SM Wiel Donkers

V-NR: 101581

I (NLD) DET HQ MAZAR-E-SHARIF

NAPO 80

3509 VP UTRECHT

INVICTUS GAMES: IG2020 wordt IG2020ne

Ook de Invictus Games, die dit jaar in Den Haag zouden worden gehouden, werden uitgesteld. Het organiserend comité van de IG 2020 heeft besloten, in overleg met de Invictus Games Foundation, om binnen de huidige Covid-19-maatregelen te werken en de Games begin volgende zomer te plannen (29 mei tot 5 juni 2021). De Invictus Games zijn een belangrijke stap in het herstel voor alle deelnemers. De aanwezigheid van speciale gasten en bezoekers zorgt voor een positieve sfeer op het evenement naast interactie met zowel de deelnemers als hun Friends & Family. De veiligheid en het welzijn van de mensen staat natuurlijk voorop. Mart de Kruif, oud-Commandant Landstrijdkrachten en thans voorzitter van de Invictus Games Den Haag, gaf aan: "Het Coronavirus en de effecten ervan beïnvloeden elk publiek massa-evenement. We zullen de Invictus Games veilig organiseren, voor de deelnemers, hun dierbaren en toeschouwers, waarin we moeten werken binnen de huidige Covid-19-maatregelen. We streven er nog steeds naar om veilige, verrassende en impactvolle Games te leveren." Ik kijk er naar uit!

HOOG BEZOEK VETERANENINSTITUUT

Op 15 juli bracht Hare Majesteit Koningin Maxima een bezoek aan het Veteraneninstituut in Doorn. Het Veteraneninstituut, waar wij als vereniging natuurlijk een goede band mee hebben, maakt veteranen zichtbaar in de maatschappij en biedt hun een platform om hun ervaringen op missie, maar ook terug in Nederland, te delen. Het instituut speelt een verbindende rol tussen de veteranen onderling, maar vormt ook de schakel naar het thuisfront, de dienstverleners en de samenleving. Koningin Máxima werd tijdens haar bezoek geïnformeerd over de veteranenwereld en de wijze waarop het Veteraneninstituut zich voor de vetera-

nen inzet. Onze Koningin ging ook in gesprek met veteranen, dienstverleners en vrijwilligers, waarbij werd ingegaan op de verschillende aspecten van het veteranenwerk. Haar warme interesse deed de mensen zichtbaar goed.

SERIEUZE AFSLUITING

Met heel veel veteranen gaat het na de uitzending uitstekend en is er geen behoefte aan enige vorm van hulp. Dat geldt echter niet voor iedereen. In augustus werd het bestuur opgeschrikt door een bericht op Twitter in relatie tot een mogelijke wens tot levensbeëindiging van een veteraan. Graag wil ik in dit schrijven nogmaals wijzen op de mogelijkheden die er liggen voor veteranen om hulp in te roepen mocht dit nodig zijn. Dit kan in de eerste plaats via het veteranenloket (direct contact, bel 088 334 00 00 of stuur een e-mail naar info@veteranenloket.nl). Ook is er een mogelijkheid om contact op te nemen met onze nuldelijnsondersteuning VVVGFI. Onze nuldelijnsondersteuning is gericht op de veteraan én zijn/haar thuisfront. Onze nuldelijnsondersteuning is warm, laagdrempelig en veilig. Ze kunnen ook helpen om omstandigheden uit te leggen aan partners/dierbaren en indien nodig u of hen op weg helpen naar professionele hulp. Daarnaast kunnen zij als "casemanager" voor u beschikbaar blijven voor begeleiding tijdens het zorgtraject en voor het geven van advies waar nodig. Heb je vragen op het gebied van veteranenzorg of heb je interesse voor een opleiding tot nuldelijnsveteranenhelper (algemeen of specifiek voor jouw missie) neem dan gerust contact op met de coördinator nuldelijnsondersteuning VVVGFI, de Luitenant-kolonel der Fuseliers b.d. Henk Laurens (nuldelijns.gfpi@gmail.com of 06-27070722).

De VVVGFI heeft voor vragen over veteranenaangelegenheden of over het organiseren van een reünie of activiteit een vrijwilliger bij de Sectie SI 17 Painbat GFPI. Dat is de Korporaal der Eerste Klasse der Fuseliers b.d. Melanie (Mel) Giesen – Schuurmans. Zij is het eerste aanspreekpunt en weet raad met uw vragen, of anders weet ze bij wie ze uw vragen moet neerleggen. Melanie is op dinsdag en donderdag tussen 09.00 en 14.00 uur aanwezig (040 – 2665662 of MTP.Giesen.Schuurmans@mindef.nl).

Er zijn dus goede vraagbaken en hulptroepen ingeregeld. Maak daar indien gewenst vooral gebruik van!

Ik hoop u snel weer eens te kunnen ontmoeten.

Uw voorzitter.

Vereniging van Oud-Strijders Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene

Voorzitter: Generaal-majoor b.d. R.W. Hemmes, Thorbeckelaan 74, 2564 BS 's-Gravenhage

Secretaris: F.C. van der Meeren, Noordsingel 23, 4611 SB Bergen op Zoom

Bij overlijdensgevallen van leden van bovengenoemde vereniging graag bericht aan: Nelleke Swinkels – van de Vorst, Esdoornstraat 21, 5682 CM Best, of e-mailadres: VOSKNBPI@Fuseliers.nl. Tel: 0499-374444 en tel: 06-54796857. Gelieve ook uw adreswijziging naar Nelleke Swinkels te sturen.

Bankrekening (IBAN): NL89 RABO 0334 2067 15 t.n.v. Vereniging Oud-strijders van de Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene

Website: www.fuseliers.nl en www.prinsesirenebrigade.nl

“Wetenswaardigheden van onze vereniging in tijden van Corona”

Tekst: Rudi Hemmes, Voorzitter van de Vereniging van Oud-Strijders van de Koninklijke Nederlandse Brigade “Prinses Irene”

Tot mijn grote spijt heb ik in dit nummer van de Vaandeldrager weinig nieuwe wederwaardigheden te melden. Doordat Corona ons nog allemaal in de greep houdt, zijn er nauwelijks activiteiten en gelegenheden om elkaar te treffen.

Het was een lange, warme zomer en ik hoop dat u allen het hoofd een beetje koel hebt kunnen houden tijdens die lange hittegolf.

Op dinsdag 1 september heeft onze secretaris Frans van der Meeren zijn 95ste verjaardag gevierd. Namens u allen hebben we hem een mooi boeket bloemen gestuurd en we hopen dat hij, in kleine kring, een mooie en feestelijke dag heeft gehad.

Ik hoop voor ons allemaal dat er snel een einde aan deze Coronellende komt zodat er weer gelegenheid is om elkaar in Oirschot bij het Regiment te treffen. Tot die tijd: Blijf gezond en zorg goed voor elkaar!

Ik blijf aan u denken!

Frans van der Meeren 95 jaar oud!

Het Prinses Irene detachement in Suriname

Tekst: Richard van de Velde

Weinigen hebben er weet van dat in de 2^e Wereldoorlog ruim tweehonderd militairen van de Prinses Irene Brigade in Suriname actief zijn geweest.

Na de Duitse inval in Nederland in 1940 zijn Suriname en De Nederlandse Antillen ook in oorlog met Duitsland en zijn bauxietmijnen en olieraaffinaderijen in die delen van het Koninkrijk een potentieel doelwit voor eventuele Duitse aanvallen.

Al sinds 1915 bevinden zich op Curaçao en Aruba de grootste olieraaffinaderijen ter wereld: Shell, Standard Oil en Arend Petroleum Mij. In 1939 voorzien de raffinaderijen op de Antillen 43% van de oliebehoeften van de Engelsen en Fransen, en voor 80% van de Royal Air Force. De Amerikaanse invasie in Noord-Afrika in 1942-1943 draaide voor

100% en de strijd in de Pacific, 1944-1945, voor 75% op de brandstof uit de Antillen.

Het bericht van de Duitse inval in Nederland bereikt de Antillen in de vroege uren van 11 mei 1940. Nederlandse Mariniers, matrozen en Militaire Politie nemen de in de diverse havens verblijvende Duitse koopvaarders in beslag en de opvarenden gevangen.

In de maanden daarna vallen in dit gebied Duitse onderzeeboten transportschepen met olie en bauxiet aan. Het hoofddoel van deze Duitse aanvallen is, hoe dan ook, de oliestroom van de geallieerden te hinderen.

Ook Suriname moet beveiligd worden tegen mogelijke aanvallen vanuit Frans-Guyana (een kolonie van het pro-Duitse

Vichy-Frankrijk) of Brazilië, waar veel Duitsers wonen. Ook hier wordt een Duitse invasie vanuit zee, met behulp van duikboten, niet uitgesloten. De enorme bauxietvoorraden waarover Suriname beschikt, worden vanaf 1939 van groot belang. Bauxiet is de grondstof voor aluminium en de Verenigde Staten en Engeland zijn voor hun vliegtuigproductie grotendeels op de Nederlandse kolonie aangewezen. Tussen 1940 en 1943 levert Suriname 65 procent van de Amerikaanse behoefte aan bauxiet. De bauxietmijnen- en fabrieken in Moengo, Paranam en Overwacht zijn dus van groot economisch/strategisch belang en dienen goed bewaakt te worden. Het is de bedoeling om lokale Burgerwachten ('Schutters') o.a. daarvoor op te leiden. Deze zgn. Schutterij is in 1939 opgericht en wordt gevormd uit de lokale bevolking en is bedoeld als aanvulling op de Nederlandse reguliere troepen (TRIS). In eerste instantie bestaan deze troepen slechts uit 180 man. Het aantal vrijwillige aanmeldingen is echter zo laag, dat de Nederlandse regering 200 KNIL-soldaten stuurt ter ondersteuning.

Op 1 september 1941 biedt de Amerikaanse president F.D. Roosevelt koningin Wilhelmina per brief aan om drieduizend Amerikaanse militairen naar Suriname te sturen. De Nederlandse regering in ballingschap heeft nog bedenkingen en stelt daarom als voorwaarde dat de Amerikaanse troepen onder Nederlands opperbevel moeten komen te staan, dat het slechts voor bepaalde tijd zou zijn en dat de Nederlandse regering de verblijfskosten (èèn miljoen gulden p.j.) voor haar rekening wenst te nemen.

Aangezien ook in Suriname de defensie is verwaarloosd - er ligt slechts een compagnie van het KNIL en een klein detachement mariniers - vindt de regering in Londen het klaarblijkelijk noodzakelijk vóór de Amerikanen in Suriname zouden aankomen, het Nederlandse militaire aanzien wat op te vijzelen.

Nog diezelfde week vraagt men aan de Headquarters van de Prinses Irene Brigade in Wolverhampton (Engeland), of ze per direct vrijwilligers naar Suriname kunnen sturen. Daar blijkt genoeg animo voor en binnen 24 uur zit het eerste Detachement, dat bestaat uit 156 man w.o. drie officieren, 4 onderofficieren, al in de Schotse haven Greenock aan boord van het artillerie-instructieschip HMS Van Kinsbergen en vertrekt naar de West. Ze zijn voor toenmalige begrippen zwaar bewapend met o.a. tommyguns, een klein kaliber mortier, veel munitie, handgranaten en moderne geweren.

De behuizing aan boord is niet zeer comfortabel, maar toch voldoende. Hoewel het de bedoeling is, dat het gehele Detachement wachtdienst zou verrichten en hiervoor per 24 uur 21 man worden aangewezen, is dit geen onverdeelde succes, daar slechts enkelen instaat zijn zich op de been te houden, het grootste deel is grondig zeeziek.

Enige dagen later wordt Bermuda binnengelopen. Na een verblijf van vijf dagen wordt de tocht voortgezet en 26 september 1941 zet het 1^e Detachement van de K.N. Brigade Prinses Irene voet aan wal te Paramaribo.

Leden eerste detachement expeditie 31 oktober 1941

Reeds spoedig na het vertrek van het 1^e Detachement worden vrijwilligers opgeroepen, teneinde "War-task Overseas" te gaan verrichten. Ook nu is aan belangstelling geen gebrek. Daar het ook vrijwel zeker is, dat het doel van de reis "ergens" in de tropen zou liggen, lijkt het menigeen beter daar te overwinteren dan in het koude Wroottesley Park. Dit Detachement bestaat uit: 3 officieren, 7 onderofficieren en 82 korporaals en manschappen. Het geheel onder commando van Kapitein A.P. van Stolk. De meesten van hen zijn afkomstig uit Canada en pas twee maanden ervoor uit het Canadese opleidingscentrum in Stratford (Canada) in Wolverhampton aangekomen. Vandaar de latere bijnaam Canadees Detachement.

Identiteitskaart Suriname- bron Verbeek

Na enige weken vertrekken ze in de nacht van 13 op 14 oktober 1941 uit Wolverhampton per trein naar het Schotse Greenock, waar wordt ingescheept op het vroegere passagiersschip "Pasteur". Er zijn ongeveer 4000 man R.A.F.-personeel aan boord, die in Canada en Amerika hun opleiding gaan voltooien. Dat is kostbare lading en ze worden dus goed bewaakt, door een groot vliegtuigmoederschip en enkele destroyers. De 'Dutchies' liggen op dek F, vooraan onder de waterlijn. Het konvooi vaart snel, zodat U-boten weinig kans hebben de schepen te raken. Het is een geluk, dat de reis zo voorspoedig verloopt, want de accommodatie aan boord is zeer slecht. Het eten is uitstekend, maar

door het slechte weer wordt hiervan niet naar ieders vermogen gebruik gemaakt.

In het dagboek van J. Samson staat het volgende over deze reis te lezen: "Half oktober scheepten we in op de Pasteur in Greenock, Schotland. We waren met ongeveer 90 man, onder commando van kapitein Van Stolk. Verder nog: Erwin Strauss, Eussie, Jan Telman, Jan van Polanan, Jim Gobets, Rinus Verbeek, Edgar van Bloeme en Van Aggelen."

De Pasteur vertrekt 18 oktober en komt vijf dagen later in Halifax aan. Daar horen ze pas dat ze naar Suriname worden gestuurd.

In Halifax worden ze ingescheept op de "Lady Nelson", een klein schip, dat een "eilandhopper" blijkt te zijn. De reis verloopt langs interessante aanlegplaatsen: eerst Bermuda en daarna de eilanden Sint Maarten, Saba, Sint Eustatius, St.-Vincent, Barbados, Granada, Tobago, Trinidad en als laatste Georgetown, in Brits Guyana. "Er waren ook inlanders aan boord, maar die moesten met hun kippen en varkens en andere beesten op het achterdek kamperen. De militairen hadden geriefelijke slaapgelegenheden en meer vrijheden aan boord."

Aankomst tweede detachement Paramaribo 20 nov 1941

De "Cottica" brengt dit Tweede Detachement uiteindelijk van Georgetown naar Paramaribo aan de Surinamerivier. Hier worden ze op 21 november 1941 opgewacht door de militaire kapel van het K.N.I.L.-garnizoen en door het Eerste Detachement onder kapitein Van den Hoek, die op 30 september 1941 al zijn aangekomen. Gelet op de kleding ziet dit Tweede Detachement eruit als een haveloos allegaartje: sommigen dragen een korte broek met daaronder wollen sokken en een ander loopt op gymshoenen. Al gauw worden ze voorzien van de tropenpakken van het KNIL.

Ondertussen gaat de Amerikaanse regering akkoord met de Nederlandse voorwaarden en op 24 november 1941 arriveren de eerste duizend Amerikaanse militairen in Paramaribo. De aanwezigheid van hen brengt veel werkgelegenheid met zich mee. Ook wordt de infrastructuur en de bewapening verbeterd. De Amerikanen nemen tientallen tanks met zich mee en ook radarinstallaties. Hun dollars spenderen ze aan

luxe goederen, sigaretten drank en uitgaansleven. Ze introduceren hun 'way of life': drank (Coca-Cola en bier), nieuwe dansen, muziek, films, kleding (uniformachtig of in kostuum), schoeisel (zwart-wit) en sluike haardracht.

Tegenover de komst van de twee Prinses Irene Brigade detachementen en 70 mariniers staan op een gegeven moment ruim 2000 Amerikaanse manschappen.

De U.S.A. maakt zich zorgen over de inadequate verdediging van Suriname en heeft waarschijnlijk zelfs met bezetting gedreigd. Enkele dagen voor Pearl Harbor komt een troepenmacht van een 3000 man, vnl. Puerto-Ricanen, aan in Paramaribo.

De Nederlandse regering in Londen kan dat niet op zich laten zitten en zendt kolonel Jan Meijer als Territoriaal Commandant naar Suriname om uit de bevolking een paraat regiment gemotoriseerde infanterie te organiseren. Daartoe moeten officieren worden opgeleid. In zeer korte tijd wordt er een officiersopleiding en vier compagnieën in het geweer geroepen. Het is een goede training met veel oefeningen te velde. Na een opleiding van drie maanden (zgn. '90 days wonder') worden 12 man van het "Irene-detachement", waaronder: Bill Dill, Bernie Kleyn Molekamp, Dolf Dijkers, Bill de Roos, tot reserve-2de luitenant bevorderd. De beëdiging vond plaats op 1 januari 1943, op een vaandel van het K.N.I.L., wat uniek was in de geschiedenis van de Landmacht.

De twee Nederlandse detachementen worden samengevoegd en komen onder bevel van garnizoenscommandant majoor Vinck, een K.N.I.L.-beroepsofficier.

De Selecta school in de Burenstraat te Paramaribo is hun kazerne. Het is een gebouw van twee verdiepingen en twaalf lokalen. Ramen zijn er niet, zodat over de ventilatie niet te klagen valt.

Selecta-school Paramaribo

De intendance huist in een gebouw aan de overkant. De kantine is op de bovenverdieping.

Bewaking kamp Duitse geïnterneerden aan de Kopieweg in Paramaribo

Veel vertier is er niet. De militairen moeten hun vermaak voornamelijk zoeken in de twee bioscopen, enige bars en het Militair tehuis

De militairen krijgen de beschikking over een KNIL-tropenuniform om aan te trekken, wat met enig tegenstribbelen gebeurt.

Door een resp. motorongeluk en ziekte overlijden in Paramaribo soldaat Richard Kassel en Bert van der Haas.

De militairen rouleren mee in de Surinaamse garnizoensdiensten met o.a. wachtlopen bij het paleis van de Gouverneur, fort Nieuw Amsterdam en de Prinses Irene-kazerne, het Duitse interneringskamp aan de Kopieweg, vliegveld in wording Zanderij en bij Jodensavanne, het interneringskamp voor Indische NSB'ers midden in het oerwoud. Tenslotte nog een kampement aan de Marowijne rivier bij Albina aan de grens met Frans-Guyana, waarin de jeugdige luitenant Jan Willem Vermaas nog verdrinkt.

Suriname jungle rustpunt

De Amerikanen voeren het bevel bij de bewaking over de bauxietmijnen en het nationale vliegveld Zanderij. De Nederlandse bevelhebber legt zich meer toe op de bewaking van de kust, landsgrenzen en rivieren.

Vrachtschepen varen de grote rivieren op, maar op het eind, bij Moengo, waar de Alcoa-mijn is, wordt de Cottica rivier zo smal en ondiep, dat de schepen de laatste mijl achteruit moeten varen, om er met 40% belading weer uit te kunnen komen. Om sabotage te voorkomen gaan Irene-mannen mee op de bauxietboten die van en naar Moengo gaan. Zo'n tocht duurt ongeveer 12 uur. Ook wordt een groep gedurende lange tijd gelegerd in Moengo en Albina aan de Franse grens. In Moengo houden de militairen de mijn aan de gang tijdens een staking in januari 1942. Deze staking in de Alcoa-bauxietmijn Moengo wordt gebroken, door ontevreden arbeiders te arresteren en te ontslaan. Amerikaanse soldaten en Nederlandse militairen van de Prinses Irene Brigade nemen hun plaatsen tijdelijk in.

Het is een hele taak om de Surinaams jonge mannen een goede opleiding te geven. Als bij een gelegenheid de compagnie moet worden ingeënt, moet de commandant, met de dokter op een tafel, zichtbaar voor de aangetreden compagnie, het voorbeeld geven, zonder daarbij een spier te vertrekken. Pas daarna laat iedereen zich gewillig inenten...

Ondertussen stroomt modern materiaal binnen en in het voorjaar van 1944 is het Regiment paraat en goed geïnstrueerd. Intussen arriveren enkele vaandrigs uit de Bredase K.N.I.L.- opleiding in Engeland en worden doorgestuurd om het commando van de compagnieën over te nemen. Eind 1943 keren 200 van de 250 man hierdoor weer terug naar het Verenigd Koninkrijk. Men heeft deze militairen nodig voor de op handen zijnde invasie in West-Europa. Na ruim twee jaar is dit voor de meerderheid erg welkom.

Soldaat Gerard Steijger, Koos Groenenberg en Andre in New York

De M.S. Crijnsen van de K.N.S.M. brengt hen via Curaçao naar New Orleans. Daarna twee dagen per trein naar New York, waar ze 14 dagen moeten wachten (geen straf!) om in december 1943 met de Queen Elisabeth naar Schotland terug te varen.

Jodensavanne, Nederlands enige concentratiekamp

Tekst: Richard van de Velde

Op 13 mei 1940, roept de toenmalige 22-jarige KNIL-militair Stulemeyer, als hij verneemt dat de koningin de wijk had genomen naar Engeland, hevig teleurgesteld uit: "Nu komen die moffen binnen en neemt de koningin de benen!" De ramen staan open en een buurman brengt hem aan. Rolf Breier die een Oostenrijkse moeder heeft, krijgt wel eens brieven met een postzegel met de beeltenis van Hitler erop. Zomaar twee voorbeelden waarop je in Nederlands-Indië in die meidagen kan worden opgepakt als 'staatsgevaarlijk' en wordt opgesloten.

Jodensavanne gezien vanuit Surinamerivier-collectie Claessens

Op 21 januari 1942 worden 146 Indische N.S.B.-ers en Nazi-sympathisanten in Nederlands-Indië in Soerabaja ingescheept aan boord van het m.s. 'Tjisadane'. Het is de bedoeling dat dit schip ze naar Australië zou brengen, maar door de Slag om de Javazee moet het schip uitwijken naar Kaapstad. Deze gevangenen maken de reis opgesloten in een grote stalen kooi in het voorschip. De kapitein van dit schip heeft de opdracht ervoor te zorgen dat de gevangenen bij een torpedoaanval nooit levend uit het schip zouden komen. Er zijn zelfs explosieven op de bodem van het schip aangebracht. "Vergeet de boten, de boeien en de reddingsvlotten," krijgen de gevangenen aan boord van de 'Tjisadane' te horen van de mariniers die hen bewaakten. "Die zijn niet voor jullie. Als er wat gebeurt, verzuipen jullie als ratten en jullie verdienen niet beter."

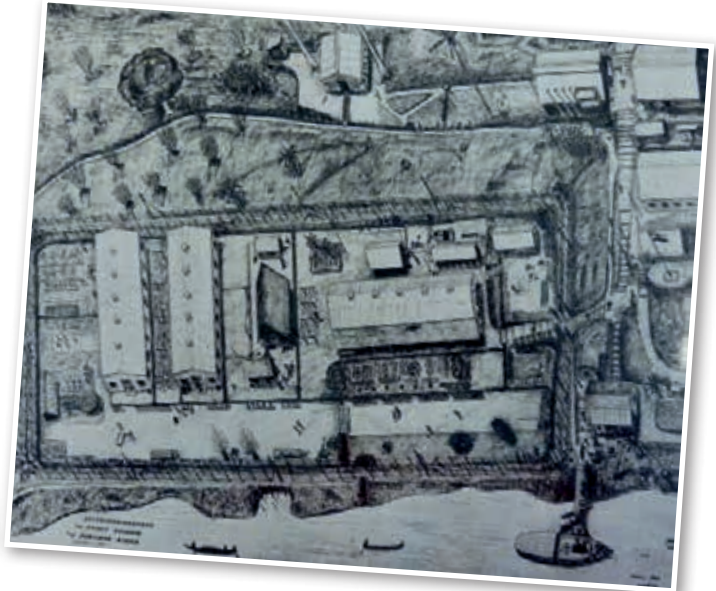
Het volgende doel is eerst richting Curaçao, maar daar zijn Duitse duikboten en wordt het uiteindelijk Suriname. Op 1 maart 1942 komt het schip veilig in Paramaribo aan.

De gevangenen worden aanvankelijk eerst opgesloten in oude slavenverblijven van Fort Nieuw-Amsterdam en op 19 augustus 1942 overgebracht naar het oude Joodse Kerkhof Jodensavanne, midden in de jungle aan de Surinamerivier, op ongeveer 50 kilometer (vier uur varen) zuidelijk van Paramaribo. Kort daarop krijgen ze ook gezelschap van enkele dienstweigeraars uit Zuid-Afrika.

Rondom het kamp zijn drie rijen prikkeldraad met op iedere hoek een wachttorens. Op het complex zijn cellen met poeptonnen en drinkwatertonnen, waarvoor dezelfde tonnen worden gebruikt.

Ze moeten dwangarbeid verrichten in de houtploeg, de bootploeg of de visploeg. Ze krijgen geen post en ook geen voedselpakketten van het Rode Kruis.

Het kamp wordt 'de groene hel' genoemd. De hygiënische omstandigheden zijn slecht en veel gevangenen lopen dysenterie op en malaria.

Jodensavanne plattegrond-collectie Claessens

In oktober 1942 krijgt gevangene Lo Hartog van Banda wegens werkweigering eenzame opsluiting in een houten barak aan de rand van het kamp. Hier stelt hij vast dat eenzame opsluiting de beste kansen biedt voor ontsnapping. Daarna plant hij samen met zijn medegevangenen Raedt van Oldenbarneveldt, Van Poelje, Stulemeyer en Kraak een ontsnappingspoging, die moet beginnen met werkweigering en de daaropvolgende eenzame opsluiting.

Begin november krijgen de vijf gevangenen de opdracht om de toiletten van de bewakers met de blote handen te reinigen. Nadat zij dit weigeren, worden zij inderdaad opgesloten in de houten cellenbarak. Ze besluiten om in de nacht van 4 op 5 november te ontsnappen. Hartog van Banda wordt echter op 4 november, vanwege zijn verjaardag, door kampcommandant Bill de Roos vrijgelaten uit zijn cel. De andere vier ontsnappen zonder hem, door een stuk plank uit de achterste cel te zagen. Ze willen naar Frans-Guyana, maar lopen rondjes en raken in de jungle de weg kwijt. Door een patrouille o.l.v. Bill de Roos worden ze weer gepakt.

Op 6 november 1942 worden ze overgebracht naar de marinierskazerne bij Fort Zeelandia in Paramaribo. Hier worden ze door de territoriaal commandant van Suriname, kolonel Jan Meyer, verhoord. Hij kent beide mannen nog van voor de oorlog in Nederlands-Indië. Hij is toen ook enige tijd sympathisant geweest van de N.S.B. Bij het verhoor brengt Raedt van Oldenbarneveldt dat ook even ter sprake: "Waarom sta je niet meer aan onze kant, Jan?"

Op 5 mei 1945 staan alle geïnterneerden van het kamp Jodensavanne aangetreden in het gelid. Er wordt hun meegedeeld dat Nederland bevrijd is; dat de Nederlandse vlag zal worden gehesen en het Wilhelmus ten gehore wordt gebracht. Zij krijgen ook te horen 'dat op degenen die tijdens het ceremonieel niet stram in het gelid blijven staan, zal worden geschoten!'.

Na de bevrijding in Nederland weet de regering niet goed wat ze met de geïnterneerden aan moet. Ze vallen onder de regering van Nederlands-Indië, maar die is feitelijk opgehouden te bestaan. Pas op 15 juli 1946 komen de gevangenen van Jodensavanne weer vrij. Drie dagen later verlaten ze Suriname en gaan met de MS Boissevain op weg naar Nederland. De 'staatsgevaarlijken' krijgen onder de naam 'eerherstel' 500 gulden. Dit wordt door sommigen trots geweigerd; ze vinden het meer een fooi dan 'eerherstel'.

Kolonel Jan Meyer -Bron verzetmuseum.org

Jodensavanne gezien vanuit jungle-collectie Claessens

Het kamp "Jodensavanne" zou later bekend worden als Nederlands eerste en enige concentratiekamp.

Graf joods lid Irene Brigade ontdekt in Suriname

Tekst: Richard van de Velde

Sinds kort is bekend dat er op de Joodse begraafplaats in Paramaribo nog een vergeten graf ligt van de in 1942 overleden korporaal Erwin Joachim Strauss van het Detachement van de Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene. Drie van zijn collega's, die daar in de oorlogsjaren ook zijn overleden, werden in 1975 herbegraven op het Nationaal Ereveld Loenen op de Veluwe. Wat zou de reden zijn dat dit bij Strauss niet is gebeurd?

Op een halfjaarlijks overzicht van de commandant van het bewuste Detachement vond ik een voor mij onbekende naam zonder doodsoorzaak, alleen de aantekening dat Strauss op 16 januari 1942 in Paramaribo is overleden. Dat wekt mijn nieuwsgierigheid op, want bij de drie andere omgekomenen staat wel een doodsoorzaak. Een kijkje op de website van de Oorlogsgravenstichting leert dat hij daar niet als oorlogsslachtoffer vermeld staat en dat is op zijn minst merkwaardig.

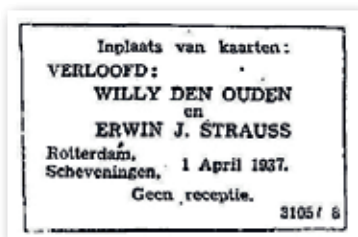

Via stamboomwebsites kom ik erachter dat Erwins ouders, Martin Strauss (1879-1929) en Auguste Gertrude Lindheimer (*1889), van joodse origine zijn. Zij trouwen in 1909 in het Duitse Frankfurt am Main. Ze krijgen daar twee kinderen: Irmgard in 1911 en Erwin in 1914.

Een andere site geeft aan dat de familie Strauss in de jaren twintig vanuit Frankfurt regelmatig per boot naar New York reist. Soms vanuit Hamburg, dan weer Rotterdam of Le Havre.

Zijn ouders bezitten in Manhattan in New York ook een appartement, want uit een document uit 1925 blijkt dat daar twee dienstmeisjes werken. De vader van Erwin overlijdt op 50-jarige leeftijd in 1929 in Frankfurt. Het is niet duidelijk wat de reden voor Erwins vertrek uit Duitsland is, maar volgens het bevolkingsregister van Den Haag komt Erwin als 17-jarige op 4 mei 1931 vanuit Lausanne naar de Stevinstraat 66 in Den Haag. Wie hem daar heeft opgevangen is tot nu toe onbekend. Daarna verhuist hij nog tweemaal binnen deze gemeente.

Begin 1937 krijgt hij een oproep voor militaire dienst, omdat hij volgens de dienstplichtwet al zes jaar in Nederland woonachtig is.

Dan duikt Erwins naam in 1937 ineens op in diverse kranten als hij zich op 1 april 1937 verlooft

met de destijds zeer populaire en beroemde Rotterdamse zwemster Willemijntje 'Willy' den Ouden (1918-1997). Zij behoort in de jaren dertig tot de wereldtop op de vrije slag. Ze zwemt vele wereldrecords en wordt op de Olympische Spelen van 1932 in Los Angeles tweede op haar favoriete afstand de 100 meter vrije slag en verovert zilver met de estafetteploeg. Vier jaar later op de Spelen van Berlijn wordt ze op de 4x100 meter zelfs Olympisch kampioen.

Zelfs de internationale pers volgt het verliefde koppel op de voet en hierdoor is er ook een foto van Erwin bekend.

Erwin is een liefhebber van sport, zwemt zelf, al is hij geen lid van een vereniging.

In mei 1937 neemt Willy in Rotterdam afscheid van de wedstrijdsport en stelt daarbij een heuse Willy-Erwin beker beschikbaar.

Volgens Het Staatsblad van 28 april 1938 krijgt hij op die datum zijn Nederlandse staatsburgerschap. Hij staat vermeld 'als koopman woonachtig in Scheveningen'.

Vreemd genoeg vertrekt hij op 24 september 1938 met 'de Volendam' vanuit Rotterdam naar New York. Of een verbroken verloving de reden van zijn besluit is om zich daar definitief te vestigen, is (nog) niet bekend.

Erwin en Willy zijn elkaar daarna voorgoed uit het oog verloren. Erwin woont in New York bij zijn oom Alfred Strauss op Riverside Drive 140. Hij studeert daar aan de Dillar Quads School of Music.

Dienstplicht

Als Nederlands staatsburger moet Erwin zich in augustus 1940 verplicht laten registreren als dienstplichtige, net als alle andere Nederlandse mannen in het buitenland, die tussen 1904 en 1921 geboren zijn. Uiteindelijk moet hij zich begin 1941 melden bij het opleidings- en trainingskamp van de Prinses Irene Brigade in het Canadese Stratford. Van hieruit wordt hij in augustus 1941 overgebracht naar de thuisbasis Wrottesley Park kamp in Wolverhampton in het Verenigd Koninkrijk. Eind september komt daar een oproep voor vrijwilligers voor 'War-task Overseas', en een groot deel van zijn detachement uit Canada meldt zich direct hiervoor aan. Ongeveer negentig man wordt eind september in het Schotse Greenock met 'de Pasteur' naar Halifax

Uit een bericht in dagblad De West van 26 januari 1942 blijkt dat Erwin tot zijn overlijden op de Malebatrumstraat 19 in Paramaribo woont en dat zijn inboedel w.o. zijn type-machine, fiets, bed en nieuwe ijskast januari wordt geveild.

Zoektocht naar graf

in Canada verscheept. Daar aangekomen horen de manschappen pas dat ze naar Suriname worden gestuurd.

In Halifax worden ze ingescheept op de 'Lady Nelson', een klein schip, dat een 'eilandhopper' blijkt te zijn. De reis verloopt langs interessante aanlegplaatsen: eerst Bermuda en daarna de eilanden Sint-Maarten, Saba, Sint-Eustatius, Sint Vincent, Barbados, Granada, Tobago, Trinidad en als laatste Georgetown, in toenmalig Brits-Guyana. Er waren ook inlanders aan boord, maar die moesten met hun kippen en varkens en andere beesten op het achterdek kamperen.

De 'Cottica' brengt dit zogenaamde Tweede Detachement uiteindelijk van Georgetown naar Paramaribo aan de Surinamerivier. Hier worden ze opgewacht door de militaire kapel van het KNIL-garnizoen en door het Eerste Detachement onder kapitein Van den Hoek, die op 30 september 1941 al was aangekomen. Gelet op de kleding ziet dit Tweede Detachement eruit als een haveloos allegaartje: sommigen dragen een korte broek met daaronder wollen sokken en een ander loopt op gymshoenen. Al gauw worden ze voorzien van de tropenpakken van het KNIL (Koninklijk Nederlandsch-Indisch Leger, red.).

In het dagboek van Ireneman J.J. Samson komt deze belangrijke passage voor, die mogelijk een verklaring is, dat Erwin nog geen twee maanden na zijn aankomst in Paramaribo door zelfdoding is overleden:

'Zo was er bijvoorbeeld de zaak Erwin Strauss, Pasja, zoals vrienden hem noemden. Hij was als jongen van 17 jaar uit Duitsland gevlucht. Toen de codedienst in Suriname medewerkers zocht, heeft hij zich daarvoor opgegeven, gezien zijn intelligentie en talenkennis, moest deze baan hem op het lijf geschreven zijn. Hij werd echter niet door zijn collega's geaccepteerd op grond van het feit dat hij in Duitsland geboren was. Ik weet dat hij zich dit zeer heeft aangetrokken en ik vermoed dat dit de reden van zijn zelfdoding is geweest. Twee jaar later ben ik in New York zijn oom en zijn zuster gaan opzoeken'.

Het was dus volgens deze info voor mij duidelijk dat Erwin in Paramaribo is overleden. Maar op welke begraafplaats zijn eventuele graf was te vinden nog niet. Door Erwins joodse achtergrond is het logisch dat het waarschijnlijk wel een joodse begraafplaats moet zijn geweest. De joodse leer staat het opgraven van eenmaal begraven personen niet toe, omdat volgens de Talmud een dode slechts een keer begraven mag worden. Dus van opgraven en afzenden van het stoffelijke overschot naar elders kan geen sprake zijn. Dat is waarschijnlijk ook de reden dat hij niet met zijn drie andere overleden collega's van de Irene Brigade midden jaren zeventig is herbegraven op het Nationaal Ereveld Loeven en aan de aandacht is ontsnapt.

Via een reader over Historische begraafplaatsen in Paramaribo, kom ik via een tussenpersoon in contact met Jules Donk van de kleine Israëlitische Gemeente Suriname. Na grondig onderzoek van het grafregister van de Nieuwe Hoogduitse begraafplaats in Paramaribo blijkt dat Strauss daar sinds 17 januari 1942 begraven ligt. Met behulp van een zogenaamde legger weet Donk ook het vergeten graf te lokaliseren. Op zijn door de tand des tijds aangetaste grafsteen staat het volgende te lezen:

ERWIN JOACHIM STRAUSS,
Geb: 27.3.1914. Overl: 16.1.1942.
Korporaal bij de K.N.B. Prinses Irene

Stichting Dodenakkers.nl is gevraagd te adviseren voor de restauratie van het grafmonument. Moge de naam Erwin Strauss niet vergeten worden: 'Lest we forget!'.

Vereniging van Oud-Strijders Indië-Bataljons Garderegiment Prinses Irene

Organisatie: VVVGFP. Contactpersoon Nicole Hooft, Waterweegbree 28, 4823 NC Breda, Tel. 06-28265036. e-mail: VOSGRPI@Fuseliers.nl
DB VOSIB (in ruste). H. (Harry) Vleeming, (voorzitter) Hamersestraat 33A², 6931 EV Westervoort, Tel. 026-3118271. Th.J. (Theo) van Alst (secretaris) e-mail: tvalst@kpnmail.nl
Bankrekening (IBAN): NL64 ABNA 0563 2686 11 t.n.v. VVVGFP

Gedenkboekje van het 4^e Bataljon Garde Regiment Prinses Irene 1946-1950

Tekst: Theo Masselink

Noot van de redacteur: de navolgende tekst is onveranderd en integraal overgenomen van het originele document.

De 2^e week in mei 1947 kreeg ons bataljon inschepingsverlof om ons voor te bereiden voor 'n langer afscheid van ouders, verdere familie, eventueel vriendin of echtgenote om dan op de 2^e juni weer aanwezig te zijn om alles in gereedheid te brengen voor vertrek.

De 4^e juni was het al vroeg dag voor het 4^e bataljon in de richting Amsterdam vertrok om ingescheept te worden op het m.s. Tabinta, 'n voormalig vrachtschip, omgebouwd tot troepentransportschip.

M.S. Tabinta

Vier dagen eerder al was ik samen met 'n twintigtal collega's van onze Staf Compagnie naar Amsterdam vertrokken om op de boot alles in gereedheid te brengen voor de komst van ruim 1000 manschappen. Er moest schoongemaakt worden, veldbedden geplaatst. Er waren 5 ruimen beschikbaar voor elk 200 slaapplekken. Er moest 'n paar dagen hard gewerkt worden om alles klaar te hebben voor de grote hap, zoals men dat noemde. Het was midzomer, mooi weer en in de avonduren mochten wij van boord om ons te vermaken in Amsterdam.

Voor het eerst van mijn leven heb ik toen kennis gemaakt met alle geneugten van de grote stad. Als 20-jarige boerenzoon van het platteland, nauwelijks bekomen van vijf jaar

Duitse bezetting, geen enkel besef van wat in zo'n stad allemaal leeft gaat er 'n geheel nieuwe wereld voor je open. Maar goed dat er 'n paar Amsterdammers in ons gezelschap bekend waren in dit wereldje. Zij hebben ons, gelukkig maar, uitleg gegeven waar je voor op moest passen.

Maar na 'n uurtje rondstappen in de rosse buurt heb je het ook wel weer gezien. Dan gaan we nog 'n uurtje met de tram 'n ritje maken in de betere wijken van de stad en dan zie je het mooie van deze stad. Maar zeiden onze Amsterdamse vrienden, er is nog meer te beleven, waarna zij een kroeg opzochten om, zoals zij zeiden, 'n pilsje te drinken. Wij hebben vandaag hard gewerkt, ons lust nu wel 'n glaasje bier. Het was ook 'n warme zomeravond en 'n glaasje liet zich goed smaken. Wij allen vonden dat 'n goed idee. Even later zaten we met ons allen om de bar geschaard, glas bier voor ons. Sjonge, jonge denk je dan, wat een leven! Maar dan komt de werkelijkheid. De regelmatige cafébezoeker komt het niet op 'n paar glaasjes aan, terwijl wij met 'n kleine minderheid nog nooit meer dan één, of twee glaasjes bier gedronken hebben. Het laat zich raden hoe ons gezelschap, al heel laat in de avond aan boord zijn gekomen.

Na lang aandringen ben ik met tegenzin de volgende avond toch maar weer meegegaan. Je wil dan ook geen spelbreker zijn. Met een kleine groep hadden wij al de afspraak gemaakt om vanaf nu niet meer mee te gaan, dit druiste toch in tegen de gevoelens waar wij mee waren opgevoed. Later eenmaal in de tropen leerden wij daar mee omgaan. Je leerde de karakters van de collega's kennen. Je werd zelf ook wat ruiger. Je nam alles wat gemakkelijker op. Nu kon je nog niet zo goed overweg met alles wat in korte tijd op je afkwam.

Daags voor de komst van de grote groep ca. 1000 manschappen werden we verzocht om op het bovendek te komen voor verdere instructies. Onder leiding van Sergeant-majoor de Jong zouden wij vanaf nu als scheepspolitie gaan fungeren.

Gedicht:

Uit het door Jan Baas geschreven boek over het motor transport in het 4^e bat. Garde Regiment Pr. Irene.
Aan de lezer, zoals nabestaanden der Indië Veteranen

*Eens droegen zij de wapenrok der Nederlandse Strijdmacht,
En gingen zij voor drie jaar naar Indië met een speciale opdracht
Deze luidde: Breng Orde – Rust - en Vrede in dat verre overzeese land,
Maar met deze opdracht heeft de Nederlandse Regering zich de vingers gebrand.
Meer dan 120.000 jonge kerels kwamen terecht in een oneerlijke strijd,
Het leven dat zij daar moesten doorbrengen kon ook stellig niet worden benijd.
Omtrent de vaak erbarmelijke jaren dat zij daar op elkaar waren aangewezen,
Heeft een deel van deze M.T. groep tot taak genomen U hierover te laten lezen.
Voordat de tijd was aangebroken van de zeereis, die een maand zou gaan duren,
Werden zij geschoold tot militair onder de krijgstuicht, om ook een truck te besturen.
Deze training vond plaats in- en rond- Arnhem, bij barre winterse omstandigheden,
Bij vorst- sneeuw- en ijs, en er moest met strakke discipline worden aangetreden.
Mars oefeningen, bedienen van vuurwapens, en alles wat een soldaat dien te kennen,
Dat werd allemaal in 7 maanden geleerd, aan die omstandigheden moest men wennen.
Toen 't moment was gekomen van afscheid der achterblijvers die hen dierbaar waren,
Vertrok het Bataljon vanuit Amsterdam, voor een lange zeereis over de woelige baren.
Het leven op die oude schuit met de naam Tabinta was dan ook bepaald geen pretje,
Na aankomst in Indië moest men op een veldbed slapen, onder een muskieten netje.
De taal en zeden waren in Nederland reeds voor een gedeelte aan hun bijgebracht,
Maar wat daar dan ook werd aangetroffen was lang niet wat men er had verwacht.
Zo was er helemaal geen tijd om aan acclimatiseren toe te komen,
Er moest al snel aan de eerste politionele aktie worden deelgenomen.
De oneerlijke strijd met de opstandelingen was vanaf die dag begonnen,
Maar kon onmogelijk door geen van beide partijen worden gewonnen.
Na de eerste ervaringen van het wapengekletter rond Semarang en Demak,
Kwam de periode dat voor hun op Oost Java de tweede politionele aktie uitbrak.
Dat werd een zware en moeilijke tijd van beschietingen, trekbommen en hinderlagen,
En men vld beveiliging bij transporten de Huzaren van Boreel hulp moest vragen.
De inmiddels volwassen kerels, geworden in die zware en oneerlijke strijd,
Willen via dit boek hun verhaal vertellen over die spannende en onvergetelijke tijd.
Maar er zijn ook wel goede en mooie restanten uit die zo bewogen jaren,
Dat is de hechte vriendschap die is overgebleven uit de tijd dat zij samen waren.*

Bij het krieken van de dag op 4 juni 1947 marcheert het 4e Bataljon Garderegiment Prinses Irene door de Arnhemse straten op weg naar het N.S. Goederenstation, met twee afzonderlijke treinen wordt de reis gemaakt naar Amsterdam, elke plaats waar voorbij wordt gereden en waar één of meer militairen wonen die zich in de trein bevinden daar staan familieleden en vrienden te zwaaien, zo ook aan de Javakade waar iedereen uit de trein stapt en via de grote loods wordt geleid en waar notities worden gemaakt om zich daarna te gaan inschepen op het m.s. Tabinta die daar aan de kade ligt afgemeerd, het is een vrachtschip van 10.000 Brt. dat is omgebouwd tot troepen transportschip, het bouwjaar is 1930. Het is wel goed om even stil te staan bij hetgeen hier gaat gebeuren, in de tijd dat we dit schrijven is het de normaalste zaak van de wereld dat er reizen worden gemaakt naar de andere kant van de aarde, maar in 1947 beleven deze jonge kerels het om zomaar uit hun eigen vertrouwde omgeving weggerukt te verdwijnen om

een reis te gaan maken naar het onbekende, velen van deze jongens waren voor zij in militaire dienst gingen nog nooit buiten hun eigen woonomgeving geweest. Een militair muziekkorps brengt marsmuziek ten gehore tot het moment van vertrek is aangebroken, dan wordt het Wilhelmus gespeeld. Op de kade waren verscheidene hoge Officieren aanwezig, waaronder ook de Chef Gen. Staf, de Luitenant Generaal Kruls. Als op 16.05 uur de trossen zijn losgegooid en het schip zich los maakt van de kade is de lange reis begonnen, omringd door vele bootjes met familieleden en vrienden gaat de reis over het IJ naar het Noorzeekanaal, halverwege IJmuiden bij Buitenhuisen wordt nog een ligplaats ingenomen om daar 's avonds de munitie in te nemen die meegaat naar Indië. Op de wal stonden veel uitzwaaiers, en dat gebeurde nog eens in de sluizen van IJmuiden. Daarna volgt het schutten in de sluis van IJmuiden en daarna begint de zeereis van ruim 8600 zeemijlen, hetgeen neerkomt op ongeveer 16.000 kilometers.

Indië- en Nieuw-Guinea veteraan GRPI Hendrikus Strikkeling (1929 - 2004)

Tekst: Jan van Eck

Vignet van het 7e Bataljon GRPI

Aan boord: het 7^e bataljon van het Garderegiment Prinses Irene (7 GRPI, tactisch nummer 434 BI) met als commandant Luitenant-kolonel L. Vriesman. Dienstplichtig soldaat Hendrikus (roepnaam Hentje) Strikkeling maakt deel uit van dit bataljon. Hij is ingedeeld bij het 1ste peloton van de 4^e compagnie. Het bataljon is op 7 juli 1949 te Arnhem opgericht en samengesteld uit dienstplichtigen van de lichte 49-2. De actiegebieden van het bataljon zijn: Padang en Soerabaja (beide op Java) & Nieuw-Guinea.

Ruim vier jaar strijd (1945-1949) in en met Indonesië is eraan voorafgegaan als in december 1949 de soevereiniteitsoverdracht van Indonesië door Koningin Juliana wordt ondertekend. De strijd om de voormalige Nederlandse kolonie is gekenmerkt door militaire schermutselingen, waarvan de twee 'politieke acties' het bekendst zijn. Ook aan de onderhandelingsstafel heeft voorafgaand aan de ondertekening nog de nodige strijd plaatsgevonden. Nederland wilde namelijk - in weerwil van Soekarno - ten koste van alles Nieuw-Guinea buiten deze overdracht houden. Wat uiteindelijk met veel moeite ook lukt. Het behoud hiervan is in eerste instantie om als vestigingsgebied te dienen, voor de Inlandse Nederlanders die niet in het nieuwe, onafhankelijke Indonesië willen blijven. Dit betekent dat Nieuw-Guinea voorsnog een Nederlandse kolonie blijft, waarop troepen blijven gevestigd. Zoals het hiervoor genoemde 7e bataljon GRPI.

Dienstplichtig soldaat
Hentje Strikkeling,
daags voor zijn vertrek

Hentje Strikkeling

Dienstplichtig soldaat Hentje Strikkeling, legernr. 290204037 is de op één na jongste uit het tien kinderen tellende ouderlijk gezin. Geboren (4 februari 1929) en getogen in het landelijke dorp Kekerdon (Gld) gelegen aan de Waal en ouderwets - in de degelijke zin van het woord - opgevoed. Na het vroegtijdig overlijden van beide ouders wordt Hentje al vroeg wees. Na het doorlopen van de plaatselijke lagere school wacht hem, zoals voor verreweg de meeste mannelijke dorpsgenoten, het werk op de steenfabriek waaraan de streek rijk is. Immers

"We gaan aan boord", 2^e van rechts Hentje Strikkeling

de grondstof (rivierklei) is ruimschoots aanwezig en de infrastructuur (de rivier) ligt onder handbereik. In zijn vrije tijd is Hentje o.m. een zeer verdienstelijk muzikant van de plaatselijke fanfare Uitspanning Na Arbeid (UNA).

Hentje wordt opgeroepen in de Saksen Weimarkazerne in Arnhem. Daar heeft hij de recruitentijd en aansluitende opleiding doorlopen. En zo vertrekt hij dan op 28 september 1949 met het troepen-transportschip 'Volendam' vanuit de Rotterdamse haven naar de uiteindelijke bestemming Nieuw-Guinea. Echter niet rechtstreeks, zo zal blijken. Eerst wordt de aanwezigheid van het bataljon nog in Indonesië vereist. Het is daar een spannende periode in de aanloop naar de soevereiniteitsoverdracht. Mede aan de hand van zijn vele door zijn kinderen bewaarde bekende blauwe en portvrije luchtpostbrieven aan het thuisfront, kunnen we zijn vier weken durende bootreis en het verblijf in de tropen goeddeels reconstrueren. De cursief gedrukte fragmenten zijn letterlijk weergegeven citaten uit zijn brieven.

Goede maatjes met een inlandse familie op Nieuw-Guinea

Naar Padang

Hij geeft zijn ogen goed de kost tijdens de bootreis en doet het thuisfront uitgebreid verslag van wat hij tijdens die

Timmerwerk aan de bouw van een opslagloods. Het grondproduct: hout, is in voldoende mate aanwezig.

tocht ziet en beleeft. En dat is heel veel voor een dorpsjongen die - behalve de oorlogsevacuatie in oktober 1944 - Kekerdom niet is uit geweest: “Bij Gibraltar konden we aan beide kanten land zien [...] het Suez Kanaal is heel smal met aan beide kanten woestijn”. In Port Said liggen ze één dag, krijgen daar post en 400 Engelse sigaretten voor 14 dagen. “Op de Roode Zee heb ik menig zweetdruppeltje gelaten, het is er zeer warm, 110 graden Fahrenheit”. Via de Golf van Aden stoomt de ‘Volendam’ de Indische Oceaan op. In Sabang op het noordelijke puntje van Sumatra, wordt voor het eerst voet aan land gezet. Echter voor slechts één dag. Dan gaat het naar Padang, een havenstad aan de zuidkust op midden Sumatra. De Emmahaven aldaar is echter te klein voor de ‘Volendam’. Per sloep wordt naar de wal geroeid. [...] “het Postvliegtuig kwam daar heel laag overvliegen, de piloot verloor zijn pet. Vanaf de kade zijn we met de trein naar Padang gereisd. Deze trein moet uit het jaar 0 zijn geweest, zo oud was hij”. In Padang wordt kwartier gemaakt en de eerste tropenervaringen opgedaan. “Slapen onder een klamboe, [...] rijst met peper, [...] een baboe komt wassen, alleen de kleding hoor! [...] er wordt weinig dienstgedaan”. Wel wordt er de spanning gevoeld. Het is er een onrustige tijd. Het tijdstip van vertrek

Bij verplaatsing van de troepen moet de munitie worden drooggehouden

vanuit Padang wordt om die reden enkele malen uitgesteld. Heel bijzonder voor Hentje is dat hij daar (in Padang) een dorpsgenoot ontmoet: de dienstplichtig soldaat Jan van Sonsbeek, uit Kekerdom. Een warm weerzien, zo ver van

huis. Na ongeveer zes weken in Padang te hebben gebivakkeerd en wachtgelopen, wordt begin december koers gezet naar Nieuw-Guinea. De Nederlandse regering staat erop dat het bataljon nog vóór de ondertekening van de soevereiniteitsoverdracht naar Nieuwe-Guinea vertrekt.

Nieuw-Guinea

In een klein en vol patrouillebootje. “Ik ben goed beroerd geweest”

Op weg daarnaartoe wordt nog Batavia op Java en Makassar op Celebes aangedaan, alwaar het eveneens zeer onrustig is. Aangekomen op Nieuw-Guinea wordt voor een korte stop bij Fak-Fak aangelegd. Hier worden enkele pelotons gedropt. Na vervolgens de Vogelkop te hebben gerond, wordt één week voor Kerstmis in Manokwarie afgemeerd. Hier wordt ontscheept. Hentje wordt met de 4e compagnie gelegerd in het kamp van de politie. “Een mooi kamp”. “De zak met post, waarin jullie brief”, zo schrijft hij op 30 december 1949, “is uit het vliegtuig gegooid”. Anders dan in Indonesië wordt er op Nieuw-Guinea niet gevochten tegen de inlandse Papoea bevolking. Integendeel de Papoea's zijn blij met de komst van de Hollanders. Zij beschermen hen immers tegen de infiltratie-strategie van Soekarno. De taken op Nieuw-Guinea bestaan dan ook voor het merendeel uit een zeer intensieve patrouillegang in de omgeving van Manokwarie. Er moet scherp worden gelet op Indonesische infiltranten die door Soekarno in torpedobootjes over zee worden gestuurd en als parachutisten vanuit de lucht worden gedropt. Veel wacht- en patrouille lopen dus “in een land van hoge bergen en diepe ravijnen”. De patrouilles duren vaak dagen achtereen en zijn niet ongevaarlijk. Er wordt tijdens die patrouilles voldoende voedsel meegenomen en een Papoeagids als begeleider. 's Nachts wordt er in hangmatten geslapen die tussen de bomen worden gespannen. Hentje die geen luxe gewend is, slaapt er prima in. Anderen worden angstig van de vele vreemde oerwoudgeluiden in de nacht. En van de vuurvinders, die lijken op lichtkogels. De gevangengenomen infiltranten worden per boot, danwel over land afgevoerd naar Manokwarie, waar ze in de gevangenis belanden. Daarnaast bestaat de taak van het 7^e Bataljon uit het opvangen van Nederlandse Indonesiërs, die het in Nieuw-Guinea veiliger vinden dan in Indonesië.

“Er wordt gesproken over vertrek, maar waarheen dat weten we niet. Hopelijk naar Holland [...] de Gouverneur-Generaal is hier aangekomen en heeft een bezoek aan ons kamp gebracht [...] ons soldij is met 30 cent per dag verhoogd [...] En we hebben een koe geschoten zodat we weer eens vlees te eten krijgen”, zo schrijft hij op 8 maart 1950. In juni volgt een patrouille van 14 dagen. Er wordt met de boot uitgevaren, om vervolgens elders aan land te worden gezet. *“Het was een klein bootje en ik ben goed beroerd geweest”*. Dat vertrek naar Holland waarop Hentje in zijn brief hoopt, zal echter nog wat maanden duren.

“We hebben een koe geschoten, zodat we weer eens vlees te eten krijgen”

Welkom thuis

Op 5 augustus 1950 wordt Manokwarie verlaten. Met de ‘Zuiderkruis’ wordt koers gezet naar Oost-Java. Aan boord wordt Hollandse kost gegeten: aardappelen met sla. In Surabaya wordt afgemeerd en wordt het bataljon met legervoertuigen naar een tentenkamp gebracht. *“In Surabaya souvenirs gekocht. Bij ons thuis met zoveel volk valt het niet mee om voor allemaal wat te kopen. Bovendien is alles peperduur”*. Repatriëring wordt echter uitgesteld, dit vanwege de ‘kwestie Ambon’. Veel Ambonezen hebben in het KNIL gediend en zijn Neder-

Even pauzeren tijdens het begaanbaar maken van een patrouille-pad

land trouw gebleven. Het is nog even spannend daar. Op 2 december 1950 schrijft Hentje zijn laatste brief: *“Nog enkele woorden want er is geen tijd, ik ga spoedig de boot op. Hopen dit jaar nog thuis te zijn. Zeg het voort”*.

In Kekerdom is bij zijn thuiskomst op 30 december 1950 zijn ouderlijk huis feestelijk versierd. De fanfare trekt uit en de dorpsbewoners sluiten aan. Enkele dagen na het feest neemt het leven van alledag weer zijn loop. Hentje gaat weer naar zijn werk op de steenfabriek. Ook blaast hij weer zijn partij bij de fanfare waarin hij 50-jaar letterlijk en figuurlijk een actieve rol heeft gespeeld. Op 4 oktober 1952 trouwt hij met de Kekerdomse Marie Tielkes. Samen bewonen ze het ouderlijk huis van Hentje, zijn geboortehuis. Daar ook worden hun vier kinderen geboren.

Bijzondere reünie in Utrecht

De regelmatig te houden reünies en herdenkingen onder meer in Best, 't Harde, Roermond en Utrecht, worden trouw door hem bijgewoond. De in 1983 in de Kromhoutkazerne in Utrecht gehouden reünie is wel heel bijzonder voor Hentje. Daar wordt de bijeenkomst muzikaal opgeleust door een kapel waarin ook zijn zoon Peter meespeelt. Peter is dienstplichtig soldaat en evenals zijn vader ingedeeld bij het Garde Regiment Fuseliers Prinses Irene (GRFPI). Opgekomen (lichting 82-4) in de Westenbergkazerne te Schalkhaar, wordt hij na de militaire basistraining van drie maanden, vaste muzikant van de Drumfanfare Prinses Irene Brigade. Het korps o.l.v. de bekende tambour-maître/kapelmeester Adjutant Joop van Wakeren, treedt met grote regelmaat op bij officiële bijeenkomsten. Elke morgen ook blaast Peter met enkele collega's beurtelings om 08.00 u. op de Westenbergkazerne het reveille. Het gehele bataljon staat dan aangetreden onderwijl het rood-wit-blauw wordt gehesen.

Op 9 mei 1995 krijgt Hentje ‘Het Nieuw-Guinea Herinneringskruis’ opgespeld door Inspecteur-generaal Krijgsmacht, Luitenant-generaal J.F.G.A.M. Maas

In 1995 wordt Hentje het door minister Voorhoeve toegekende Herinneringskruis Nieuw-Guinea opgespeld door Luitenant-generaal J.F.G.A.M. Maas, Inspecteur-generaal Krijgsmacht.

Op 26 februari 2004 overlijdt Hentje aan een ongeneeslijke ziekte. Hij wordt in Kekerdom zijn geboortedorp met muzikale eer van zijn UNA begraaven.

Fuseliers toen en nu.....!

Tekst: Melanie Giesen-Schuurmans

In deze rubriek wil ik graag iemand aan het woord laten die een verleden heeft bij het Regiment en nu lid is van de VVVGFI. Hoe gaat het nu met deze persoon? Wat doet hij/zij tegenwoordig en wat is zijn/haar band met het Regiment?

Dit keer is het de beurt aan: **Carlo Tempelaars**

Even voorstellen:

Carlo Tempelaars, 61 jaren oud en 40 jaren getrouwd met Gertie. We hebben drie zonen van 35, 33 en 32 jaren oud.

Waarom ben ik lid van de VVVGFI? Nou .....dat vind ik (vreemd genoeg) best een moeilijke vraag. Raar eigenlijk. Om deze vraag te beantwoorden ga ik terug in de geschiedenis. Vervolgens neem ik je mee naar het heden. En dan probeer ik de vraag te beantwoorden.

Ergens in 1973, diep in de Koude Oorlog, knip ik een bon uit de AVRO-bode waarop je bekend kon stellen dat je wel bij defensie wilde gaan werken. Verder studeren was echt niets voor mij. Ik wilde gewoon het leger in. Ik vulde de bon in, stuur hem op, krijg een adjudant op huisbezoek, ga de keuring in en word aangenomen. November 1974 begin ik als (net) 16-jarige op de Koninklijke Militaire School. Ik bleek de jongste van de hele militaire school.

Het romantische beeld van het leger, werd al snel een realistisch beeld. Daarvoor was de oefening "Pas Aan" ruim voldoende. Ik heb als een dolle afgezien. Althans, dat dacht ik. Tussen mijn toen nog erg jonge oren, was alles nog week. Ik was gewoon in de pubertijd. Echter, ik snapte dat niet en het militaire systeem hield hier geen rekening mee. Tegenwoordig is een 16-jarige een kind-soldaat en is het op die leeftijd niet eens toegestaan een wapen te dragen. Maar goed, alles ging op rolletjes, tot het moment dat ik als 16-jarige

De klimtoren van het KCT 1974

de gevechtscursus op het KCT moest volbrengen. Niemand, maar dan ook niemand kon mij het leven zwaarder maken dan de instructeurs van het KCT. Ik heb het dan ook nooit meer zo zwaar gehad. In mijn hele leven niet. Pas jaren daarna begreep ik dat dat gewoon aan mijn jeugdige leeftijd lag. Je kunt veel verder en veel meer dan je denkt. Doorzettingsvermogen zit voor het grootste deel tussen de oren.

Na de beproeving in Weert een jaar naar Harderwijk, het Opleiding Centrum Infanterie. Ook daar veel afgezien en geslaagd. Toen geplaatst bij, jawel, het 17e Pantserinfanteriebataljon Chassé. Uitgerust met het onvolprezen gevechtsvoertuig AMX PRI van Franse makelij. Eerst enige tijd gewerkt als AMO-instructeur, maar al vlot daarna werd ik PS (Pelotons Sergeant) wat nu de OPC is. Bij de Charlie Compagnie onder leiding van de Kapitein Noordzij.

Het grootste verschil met de huidige tijd is, dat behalve ik zelf, het gehele peloton uit dienstplichtigen bestond. En die dienstplichtigen waren ook allemaal van mijn leeftijd of ouder. Met het peloton het toen bestaande standaard programma gedraaid en na een paar lichten dienstplichtigen werd ik PS (OPC) van het verkenningspeloton. Ik bleek meer op oefening te zijn dan dat ik thuis was..... Ik ben dan 21 of zo.

Het nemen van een hindernis

De bijgevoegde foto geeft goed weer, hoe anders de tijden waren. De foto geeft weer de compagniesdemonstratie "Het nemen van een hindernis" (drie-rols prikkeldraad) Gooi een matras er overheen, als je dat niet hebt, een tafel of zo, en als die er niet is, een vrijwilliger. In dit geval was de (Chinese) vrijwilliger de dienstplichtig Sergeant Koekoek. Ik moest op zijn pukkel (rugzak) springen, maar dat lukt natuurlijk niet. Hij heeft de demonstratie wel overleefd.

Toch maar gaan studeren. Wel lastig als je ook PS-verkenningspeloton bent. Toen dat lukte, gesolliciteerd op de officiersopleiding (OCOSD) die er speciaal was voor de niet-academici. Ik werd aangenomen en heb de opleiding relatief gemakkelijk doorlopen, omdat het merendeel een kopie

van de KMS-opleiding was en ik was ouder en volwassen geworden. Afzien bestond zeker wel op het OCOSD, maar dat ging me gemakkelijk af. Vervolgens geslaagd en begonnen bij het 48^e Pantserinfanteriebataljon van Heutsz, in 's-Hertogenbosch. Uitgerust met, jawel, de YP-408. Waarvan iedereen vertelde dat het een goed pantservoertuig was. Bij dit bataljon ben ik gestart als (beroeps) pelotonscommandant. Als snel plaatsvervangend compagniescommandant geworden van de Pantser Ondersteuning Compagnie. (Paostcie) Die functie heb ik vijf jaren vervuld.

Ik heb de tijd van mij leven gehad bij dit bataljon. Echter, ik was voor mijn gevoel altijd weg. Op oefening of schietserie.

Inmiddels liep ik tegen de 30 en had nog nooit contact gehad met wat dan ook van de Fuseliers. Het enige wat ik wist is dat ze in Schalkhaar, op de Westenbergkazerne thuishoorden.

Mijn volgende functie was die van plaatsvervangend compagniescommandant van de Bravo-Compagnie KMS te Weert. Daar waar ik zelf mijn loopbaan begonnen was. Weer een geweldige tijd. Ik had echter niet zo goed in de gaten dat de hele wereld heftig aan het veranderen was. De Muur was gevallen. Het 48e Pantserinfanteriebataljon van Heutsz werd opgeheven. En het 17e Pantserinfanteriebataljon Chassé, werd het 17e Pantserinfanteriebataljon Limburgse Jagers. Chassé hebben we daarna nooit meer gezien. En net toen bij het 17e de laatste baretemblemen en kraagspiegels gewisseld waren voor Limburgse Jagers, werd het 17e Pantserinfanteriebataljon omgedoopt tot het 17e Pantserinfanteriebataljon Garderegiment Fuseliers Prinses Irene.

Mijn eerste contact met het 17^e Pantserinfanteriebataljon GFPI, was toen ik mijn eerste compagniescommando kreeg bij de Pantserondersteuningscompagnie. 3 Mortierpelotons met de YPR PRMR en 4 of 3 Antitank pelotons uitgerust met de YPR PRAT. Allemaal bestaande uit dienstplichtigen geleid door een handjevol beroepsmilitairen. Hier heb ik alle tradities van de Fuseliers leren kennen. Hier heb ik ook de allermooiste oefening van mijn gehele militaire loopbaan meegemaakt. De oefening Laser-Fuselier op het MCTC te Hohenfels. Deze oefening was echt geweldig! Later begreep ik dat dit gevoel voornamelijk kwam door de wijze zoals we tot dat moment oefenden. We verplaatsten eenheden, en zorgden ervoor op het juiste moment, op de juiste plaats, met het juist spulletjes te staan. Dat was het. Het gevecht was nog nooit echt geoefend. Maar Laser Fuselier was oorlog! Het bekend worden met het lasersysteem, MILES was een zeer, zeer grote ommekeer voor gevechtseenheden. Toen we ook nog met dienstplichtigen, met de stand 3:1 wonnen van de Amerikaanse OPFOR, steeg het bataljon boven zichzelf uit.

Daarna startte de grote verwarring. Een verwarring veroorzaakt door grote bezuinigingen, het opheffen van vele eenheden, waaronder mijn compagnie. Het opschorten van de opkomstplicht, wat in praktijk betekende dat de dienst-

plichtigen vervangen werden door beroepsmilitairen. Het zogenaamde vredesdividend werd ruim geïncasseerd. Echter, terwijl deze bezuinigingen doorgevoerd werden, ging de oorlog in voormalig Joegoslavië van start.

Na omzwervingen kwam ik terug bij het bataljon als Commandant Bravo Compagnie. Als snel kreeg ik de opdracht om de compagnie gereed te maken voor een tour van zes maanden Bosnië. Het werd SFOR 5 in Knezevo, en er werden kosten nog moeite gespaard om deze uitzending voor te bereiden. Tijdens de uitzending, wat ook mijn eerste uitzending was, heb ik veel zaken geleerd die je niet kunt oefenen of trainen.

SFOR-5 kende geen vuurgevechten. Wel een zeer grote dreiging van geweld. In het bijzonder tijdens de Kosovo-oorlog toen de NAVO het besluit nam om Servische stellingen te bombarderen, terwijl onze hele eenheid zich in Bosnisch – Servisch gebied bevond..... Maar goed. We hebben nooit een grote confrontatie gehad.

De briefingroom in Knezevo

De Bravo Compagnie was meteen de laatste eenheid waarbij ik gediend heb bij het 17^e Pantserinfanteriebataljon GFPI. Later, zoals velen onder ons, nog andere uitzendingen meegemaakt. Waaronder UN- waarnemer op de Golan hoogvlakte tussen Israël en Syrië. UN-waarnemer in Libanon en toegevoegd G-3 TFU-I in Afghanistan.

De heli landingsplaats van Tarin Kowt.

Inmiddels kan ik terugkijken op mijn loopbaan en ben ik al enkele jaren met Functioneel Leeftijd Ontslag (FLO). Ik werk nog 20 uren per week voor Defensie. Als militair heb ik 41 jaren gediend en 21 verschillende functies doorlopen. Afscheid nemen van je werkplek en collega's is daarom een vaardigheid geworden. Ik kijk waarschijnlijk daarom ook weinig terug. Ik kijk voornamelijk vooruit. Interesse in reünies en bijeenkomsten van het VVVGFI heb ik eigenlijk niet. Dat komt (denk ik) door mijn persoonlijkheid en het feit dat ik bij verschillende gevechtseenheden gestart ben als onderofficier (Chassé) en later als officier (van Heutsz). Daardoor ben ik ook weinig actief voor het regiment. Ik vermoed dat dit anders geweest was, wanneer ik als luitenant gestart was bij de Fuseliers.

Echter, ik ben al lid van de VVVGFI sinds de oprichting. Ik ondersteun dan ook als geen ander het lidmaatschap van de VVVGFI. Want ik weet zeker dat velen onder ons, vooral de kort dienende, het zeer op prijs stellen om contact te hebben met hun oude eenheid. Hun groep of hun peloton. Gewoon oude verhalen vertellen. Je maten, buddy's van die tijd weer zien. En hoewel er niet heftig geschoten is tijdens SFOR-5, weet ik dat er wel problemen uit onze uitzending zijn voortgekomen. En een deel van deze problemen kunnen door het lidmaatschap aan onze vereniging VVVGFI, in perspectief geplaatst worden. Een luisterend oor van je oude maten, en in gesprekken teruggaan naar de beleving van die tijd. Ook kan de traditie in stand gehouden worden, en kunnen de veteranen die daartoe behoefte hebben elkaar treffen.

Omdat ik 41 jaren gediend heb als infanterist en niets heb opgelopen, voelde ik me verplicht om iets te betekenen voor minder gelukkige militairen en veteranen. Daarom ben ik al een paar jaren Nul-de-lijns ondersteuner. Vrijwilliger om eens een praatje te maken met veteranen die daar behoefte aan hebben. Om te zien of er nog oplossingen zijn voor ontstane problemen, voortkomende uit militaire inzet. De werkzaamheden van de Nul-de-lijns ondersteuner, beperken zich niet tot het Regiment. Deze ondersteuning is er voor iedereen voor alle leeftijden die veteraan zijn. Behalve een praatje maken kunnen we uitzoeken of er oplossingen gevonden kunnen worden op elk gebied, als het maar iets te maken heeft met de opdrachten die defensie je gegeven heeft. Neem daarom als je dit nodig vindt gerust contact op: tempelaars.c@gmail.com

Ik zou iedereen willen aanraden en zelfs oproepen om lid te worden van de VVVGFI. Bij het verstrijken van de jaren, zal de behoefte van velen groeien om eventjes terug te keren naar wat je meegemaakt hebt. Met je buddy's te kletsen over je ervaringen. Het zijn alleen diegenen, die soortgelijke ervaringen hebben, waaraan je een verhaal kunt vertellen en waar het ook nog begrepen wordt.

Mocht je nieuwsgierig geworden zijn naar wat de VVVGFI inhoudt, voor wie dit bedoeld is en hoe je eventueel lid zou kunnen worden, kijk dan voor meer informatie op:
www.fuseliers.nl/verenigingen/vvvgfi

De VVDM op de Westenbergkazerne

Herinneringen van dienstplichtig Fuselier 70-5

Tekst: Ted van Hees

Vers van de middelbare school moet ik in militaire dienst. Ik had er te lang over gedaan. Ik kom op in Eefde als lichter 70-5 en verhuis na zes weken naar de Westenbergkazerne in Schalkhaar. Ik ben geen soldaat, maar fuselier, een hele eer wordt ons verteld. We zitten bij het enige militaire onderdeel dat Nederland heeft helpen te bevrijden, Garde Fuseliers Prinses Irene, de voortzetting van de Prinses Irene Brigade. Ik beken dat ik pas veel later in mijn leven ben gaan beseffen hoe bijzonder dat was. Ik begreep daardoor ook de trots van veel veteranen beter.

Maar goed, zulke nobele gevoelens heb je niet vanzelf als je voor je nummer wordt opgeroepen voor militaire dienst. En al helemaal niet als je door een kritische omgeving bent gevormd. Je beseft dat het Nederlandse leger in NAVO-verband en nota bene onder leiding van een Nederlandse secretaris-generaal medeplichtig is aan koloniale oorlogen van de Portugese dictatuur in Afrika. Dan wil je daar niet zonder meer bij horen. Had ik dan dienst moeten weigeren?

Nee, toch niet. Ik kijk zelfs met een zekere voldoening terug op mijn militaire diensttijd. Anders dan in zo ongeveer alle kazernes in Nederland kom ik terecht op een kazerne waar nog geen afdeling van de VVDM blijkt te zijn. Die is niet nodig, vertellen mijn superieuren me: "we hebben op de Westenbergkazerne een prima functionerende Welzijns-

VVDM

Op 4 augustus 1966 richtten drie dienstplichtige militairen op de Elias Beeckmankazerne in Ede De Vereniging voor Dienstplichtige Militairen (VVDM) op. De oprichters zijn er niet op uit "anti-militaire gedachten of activiteiten" te organiseren. Het is de eerste vakbond van en voor dienstplichtige soldaten in de wereld. Belangrijke strijdpunten zijn een hogere wedde (is dan 50 gulden / maand), compensatie voor weekenddienst, haardracht, groetplicht, kwaliteit eten op veel kazernes, dwangmatig koperpoetsen, enz. De VVDM had een 7-koppig bestuur van dienstplichtigen, voor de continuïteit aangevuld met ex-bestuurders. Ze had een eigen maandblad, "Twintig". Op het hoogtepunt in de jaren zeventig was 80 procent van alle dienstplichtigen lid van de VVDM. Toen de dienstplicht in 1996 werd opgeheven, betekende dat ook het einde van de VVDM.

Als reactie op het in hun ogen te progressieve karakter en de acties van de VVDM, richtten dienstplichtigen met steun van beroepsofficieren de Algemene Vereniging Nederlandse Militairen (AVNM) op, met het blad "Appèl". Het ledental passeerde op een gegeven moment dat van de VVDM.

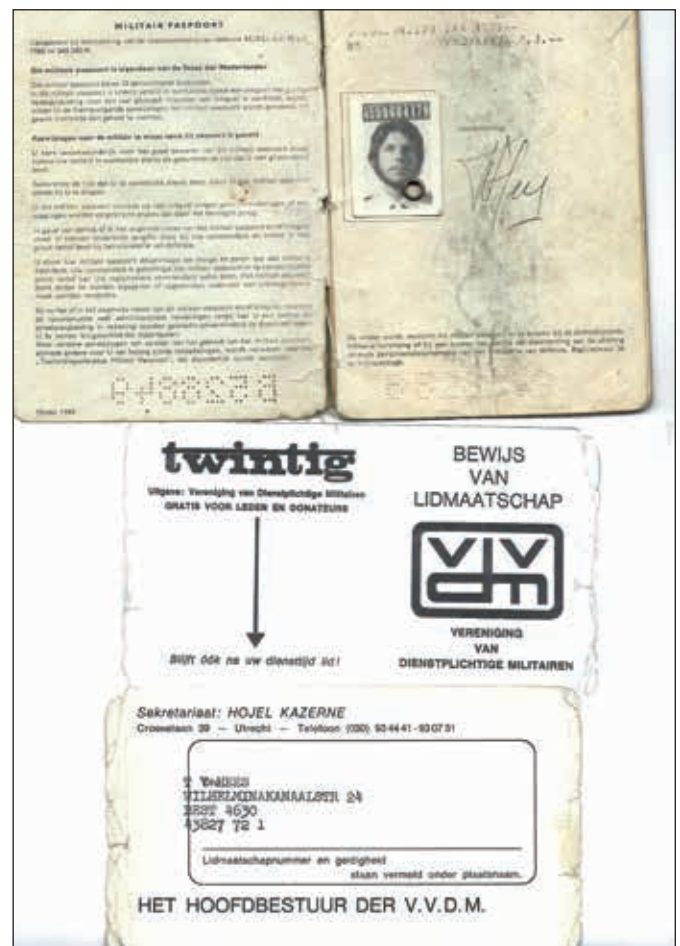
Links van de VVDM was er de politieke soldatenvakbond de 'witte' BVD, tot 1970 Bond voor Dienstweigeraars, later voor Dienstplichtigen, met het blad "Soldatenkrant". De BVD riep aanvankelijk op tot sabotage in het leger en acties tegen de NAVO.

commissie met vertegenwoordiging van de dienstplichtigen". Dus een soldatenvakbond als de VVDM is overbodig. En als je problemen hebt kun je ook altijd nog naar de geestelijke verzorger, katholiek, protestants of voor de ongelovigen humanistisch.

In overleg met de landelijke VVDM in de Hojelkazerne in Utrecht, neem ik niettemin het initiatief tot de oprichting van een VVDM-afdeling. Mijn populariteit als voetballer in het kazerne-elftal met als coach commandant Kapitein Vos blijkt bij de kazerneleiding plots van korte duur.

Afgezien van wat ik heb geleerd als VVDM-vertegenwoordiger op de kazerne, kijk ik ook om andere redenen met een goed gevoel terug op mijn dienstitijd. Het is de enige keer in mijn leven dat ik met dertig jongens uit alle lagen van de bevolking een jaar lang heb samengeleefd in een beperkte ruimte. Kom daar nu maar eens om in Coronatijd. Spoedig na mijn dienstitijd veranderde dat en kreeg ook de eenvoudige Jan Soldaat een kamer voor maximaal vier personen. Een van de mooiste herinneringen uit die vroege jaren zeventig is voor mij de kameraadschap tussen die dertig kerels van allerlei slag. Die kameraadschap, een groot goed lijkt mij in het leger, kwam op verschillende manieren tot uitdrukking.

Ik herinner me een nacht waarin de dienstdoende sergeant-majoor om een uur of drie 's nachts plots in onze

Ted van Hees (geb. 4 juni 1950, Best)

Kwam op in Eelde op 16 september 1970 als fuselier bij de B Compagnie 13 Pantserinfanterie GFPI, en verhuisde na zes weken naar de Westenbergkazerne in Schalkhaar. Hij speelde als middenvelder in het kazerne-elftal dat onder leiding stond van kazernecommandant Kapitein A. Vos. Hij begon op de Westenbergkazerne een VVDM-afdeling. De pelotonscommandant maakte hem tot ordonnans. Hij zwaaide af op 15 oktober 1971 en ging op 15 juli 1972 met groot verlof. Hij studeerde politicologie aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en weigerde dienst voor de Herhalingsoefening op politieke gronden, maar werd niet erkend. Hij werd evenwel niet meer opgeroepen voor de Herhaling.

zaal op de eerste verdieping van de Bravo-compagnie binnenvalt. We krijgen het bevel stante pede aan te treden op de appèlplaats, het kazerneterrein van de Westenbergkazerne. Twee jongens blijken niet fit te zijn en we leggen uit dat zij niet mee kunnen: ze blijken echt hartstikke ziek. Er klinkt voor de tweede keer het bevel om aan te treden. De twee jongens kijken glazig naar de sergeant-majoor en geven geen sjoerge. Enkelen van ons leggen hem uit dat wij naar beneden zullen gaan, maar dat zij dit echt niet kunnen. De dienstdoende (onder)officier dreigt voor de derde maal een bevel te geven. We weten allemaal wat het betekent als je tot driemaal toe een dienstbevel weigert. In oorlogstijd krijg je de kogel, in vreedstijd wordt het zwaar arrest: geen pretje voor jongens die - mits fit - het weekend naar huis

willen. Voordat de sergeant-majoor het bevel kan geven, pakken we met een aantal mannen (want dat zijn we dan!) de twee bedden op, lopen daarmee de kamer uit, de trappen af en zetten hen naast ons neer en stellen ons zoals bevolen op in het gelid. We gaan in de houding staan en salueren; de twee zieken doen hetzelfde liggend in hun bed. We kijken daarbij serieus voor ons uit, maar hebben van binnen natuurlijk dikke pret. Het "ingerukt mars" klinkt en we maken de gang terug naar boven. Op de kamer is het dan een dolle boel.

De dag erna krijgen we een opgestoken duim van zowel de pelotonscommandant als de sergeant-majoor van die nacht.

Vrijwilliger in de schijnwerpers

Verenigingen drijven op de inzet van vrijwilligers, dit geldt ook voor de Stichting Brigade en Garde en de onderliggende verenigingen. Zonder vrijwilligers, geen verenigingen. Vrijwilliger zijn is niet vrijblijvend maar ook niet vanzelfsprekend,

Tijdens de laatste vergaderingen van het stichtingsbestuur van de Stichting Brigade en Garde is afgesproken om meer aandacht te gaan besteden aan de vrijwilligers en een van de voorstellen was om in elke komende uitgave van "de Vaandeldrager" een artikel te wijden aan een van de vrijwilligers, van elke vereniging op toerbeurt.

Deze keer: Henk Laurens, Luitenant-Kolonel der Fuseliers b.d., sinds mei 2003 in meerdere vrijwilligersfuncties betrokken bij ons regiment.

Vertel eens iets over jezelf?

"Ik ben Henk Laurens, geboren in 1958 in Renkum (Gld), in 1982 getrouwd met Monique. Wij hebben drie kinderen en ik ben trotse opa van drie kleinkinderen. Sinds 1994 woonachtig in de gemeente Apeldoorn, vanaf 2014 in het mooie dorp Ugchelen, waar we samen met onze Border Collie Kaelie genieten van de bosrijke omgeving."

Vertel eens iets over je (militaire) loopbaan?

"Na de HAVO en ruim een jaar werken bij Van Gelder Papier in Renkum ben ik op 1 maart 1978 de poort van de Jan van Schaffelaerkazerne in Ermelo binnengewandeld om daar opgeleid te worden als KortVerbandVrijwilliger (KVV) reserve-officier pelotonscommandant antitank TOW. Na de zes maanden opleiding op de School Reserve Officieren en Kader Infanterie (SROKI) werd ik in die functie geplaatst bij 43 Pantserinfanteriebataljon (43 Painfbat) Regiment Chassé in Assen. Toen al onbewust een kleine link met het 17e, omdat zij toen ook behoorden tot het Regiment Chassé. In maart 1979 werd ik met mijn peloton toegewezen aan 44 Painfbat en uitgezonden naar UNIFIL in Libanon.

Na terugkeer en een korte plaatsing als Plaatsvervangend commandant Administratie en Instructiecompagnie (A&ICie) UNIFIL in Assen, ben ik in augustus 1979 gestart met de beroepsopleiding aan het Opleidingscentrum Officieren Speciale Diensten (OCOSD) te Breda. Na een algemeen jaar in Breda en een jaar specialistische militaire

opleiding in Harderwijk ben ik in 1981 afgestudeerd als officier Infanterie en als tweede-luitenant geplaatst als Klasse-officier/Instructeur op de SROKI.

Na drie jaar in deze functie werd ik in 1984 Speciale staf-officier antitank bij 47 Painfbat in Havelte, geplaatst bij de Pantserondersteuningscompagnie (PaostCie) en werkzaam binnen de bataljonsstaf Sectie S3. Na een goed jaar kreeg ik bij dit bataljon de functie van Plaatsvervangend commandant Staf StafVerzorgingscompagnie (SSVCie).

In 1987 mocht ik in Zuidlaren commandant worden van de Paostcie 44 Painfbat en werd ik bevorderd tot kapitein.

Na drie intensieve jaren vervolgde ik mijn loopbaan bij de Sectie S4 van 42 Pantserinfanteriebrigade te Assen als kapitein logistiek, tevens plaatsvervangend hoofd Sectie S4.

Dit werd in 1992 afgebroken om geplaatst te worden op de majoors-cursus Verdere Militaire Vorming aan het IDL te Rijswijk. Na een aantal interessante en intensieve maanden werd ik helaas nog geen majoor, maar als kapitein geplaatst in de functie van Hoofd Sectie S1 bij de staf van het Regionaal Militair Commando-Noord in Assen.

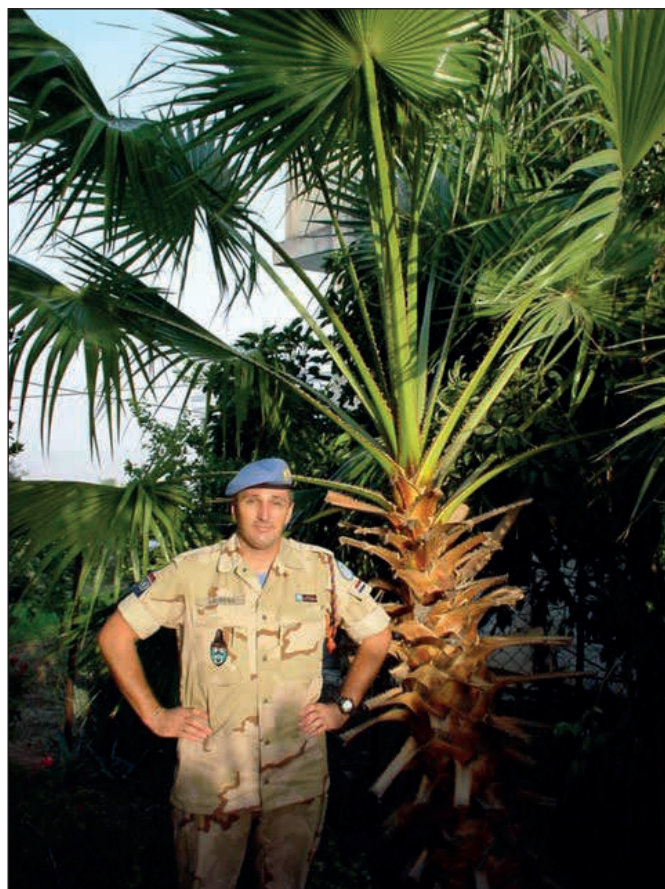
Deze plaatsing was echter van zeer korte duur, want na vier maanden werd ik overgeplaatst naar de Staf 1^e legerkorps (ILK) in Apeldoorn, geplaatst als majoor bij de Sectie G1 afdeling herstructurering ILK. In 1995 kwam er echter een interessante vacature voorbij, waarop ook majoors twee jaar op functie op mochten solliciteren.

Met deze sollicitatie en uiteindelijke plaatsing als Hoofd sectie S4 17 Painfbat GFPI begon mijn periode bij het regiment. In 1997 mocht ik binnen het bataljon doorschuiven naar de functie van Plaatsvervangend Bataljonscommandant. In beide functies werd ik met het bataljon uitgezonden, respectievelijk 17(NL)Mechbat GFPI IFOR 2 en SFOR 5.

In augustus 2000 heb ik het bataljon verlaten en ging voor anderhalf jaar als VN-waarnemer naar de missie UNTSO in het Midden-Oosten. Samen met mijn gezin woonde ik negen maanden in Tiberias/Israel en werkte als waarnemer en

teamleider op de Golan-hoogte om vervolgens te verhuizen naar Nahariya/Israel om te werken in Zuid-Libanon. In het gebied waar ik ook in 1979 al was geweest bij UNIFIL, werkte ik nu als waarnemer en later als Plaatsvervangend commandant van de UNTSO Observer Group Libanon.

Na terugkeer uit het Midden-Oosten in maart 2002 volgde een plaatsing als observer/trainer en instructeur bij de Gevechtstrainingsschool (GTS) in Amersfoort. Omdat mijn plaatsing na terugkeer van missie niet geheel vlekkeloos verliep en ik mijn ongenoegen hierover uitte, werd dit opgepikt door de toenmalig Commandant 17 Painfbat GFPI, nu Kolonel Harold Jacobs. Hij vroeg mij om met hem mee te gaan als Liaisonofficier (LSO) voor het bataljon bij SFOR 13. Zodoende reisde ik in oktober 2002 wederom af naar Bosnië naar mijn werkplek in Banja Luka (BLMF) waar ik bij de brigade de belangen van 17(NL)Mechbbat GFPI behartigde.

Na deze missie weer terug naar de GTS in Amersfoort. Ook nu voor korte duur, aangezien ik in september 2004 het commando kreeg over de School voor Vredesmissies (SVV) en bevorderd werd tot Luitenant-kolonel der Fuseliers. Deze functie bij de SVV met veel internationale contacten was zeker een van de hoogtepunten in mijn loopbaan, maar na drie jaar kwam ook hieraan een einde.

Wat volgde in 2007 was een plaatsing in Koblenz/Duitsland bij het HeeresFührungsKommando waar ik gedurende vijf jaar als LSO het Commando Landstrijdkrachten (CLAS) vertegenwoordigde. Naast dat dit, als enige Nederlander tussen een paar honderd Duitsers en een Franse en En-

gelse collega's LSO een zeer interessante functie was, was het wonen in Koblenz zeker ook geen straf.

In 2012 moest ik het Duitse helaas verruilen voor een laatste functie in Nederland. Dit werd de functie van Commandant Basecommando bij 43 Gemechaniseerde Brigade in Havelte. Verantwoordelijk voor de deelgebieden ARBO, Milieu, Brandweerzorg, Infrastructuur en Bewaking en Beveiliging voor de aan de brigade toegewezen kazernes, objecten en terreinen was dit ook weer een bijzondere functie. Hier heb ik na ruim drie jaar in februari het commando overgedragen aan mijn opvolger en ben ik vervolgens op 1 mei 2016 met Functioneel Leeftijdsontslag (FLO) gegaan.

Daarmee eindigde mijn militaire loopbaan bij defensie, maar na twee jaar FLO kwam vanuit staf CLAS de vraag of ik niet als burger parttime wilde ondersteunen bij het project Defensie Brede Vervanging Operationele Wielvoertuigen (DVOW-2). Dit heb ik twee jaar gedaan en vervolgens in april 2020 de overstap gemaakt naar I7 Painfbat GFPI waar ik mij nu als stafmedewerker bezighoud met regimentsaangelegenheden."

Wat was de reden voor jou om als vrijwilliger te gaan beginnen bij het regiment?

"Ondanks dat ik mij pas vanaf 1995 Fuselier mag noemen, heeft het mij altijd aangetrokken dat bij ons regiment, overigens net als bij het Regiment Stoottroepen Pr. Bernhard, de mannen van het eerste uur nog aanwezig zijn. Om mij voor hen en hun opvolgers in te kunnen zetten, was voor mij de drijfveer om mij na mijn parate functies bij het regiment aan te bieden om te kunnen ondersteunen waar mogelijk. Toen ik dat na mijn uitzending in het Midden-Oosten ook nog eens vertelde aan de toenmalige BC/RC, werd ik, toch wel verrassend, al na enige weken gevraagd of ik niet de functie van penningmeester Stichting Brigade en Garde Prinses Irene (St. B&G PI) op mij wilde nemen.

Het bleef echter niet bij deze ene functie. In 2003 mocht ik mede aan de wieg staan van de Vereniging Veteranen Vredesmissies GFPI (VVVGFI) en vervulde in het bestuur enige jaren de functie van vicevoorzitter. Later in 2013 ben ik voor de VVVGFI opgeleid tot Nuldelijnsondersteuner en vervul daarnaast tot op heden ook nog de rol van coördinator Nuldelijnsondersteuning binnen de VVVGFI.

Blijkbaar ging het beheer van de centen bij de St. B&G PI naar tevredenheid aangezien ik in 2010 door het bestuur van de Vereniging Oud-strijders Koninklijke Nederlandse Brigade Prinses Irene (VOSKNBPI) werd gevraagd om na het overlijden van Oud-strijder en penningmeester, Henk van Beers, zijn taken over te nemen. Onder het motto 'de jongen ondersteunen de ouden tot de laatste man' was het voor mij een eer om ook juist hen van dienst te zijn. Dit niet alleen v.w.b. de financiën, maar ook organiserend en ondersteunend bij de diverse herdenkingen in binnen- en buitenland.

Zonder financiële achtergrond, maar werkend vanuit het principe 'KISS' gaat het blijkbaar allemaal naar wens en werd ik dit jaar 2020 gevraagd om na het overlijden van onze zeer gewaardeerde regimentsgenoot Jan van der Meer, ook het penningmeesterschap van de Stichting Steunfonds Prinses Irene en het Generaal Noothoven van Goor-fonds op mij te nemen. Het lijkt veel, maar wel leuk en dankbaar werk, Volo et Valeo."

Is er naast deze omvangrijke inzet voor het regiment ook nog wel tijd voor andere bezigheden?

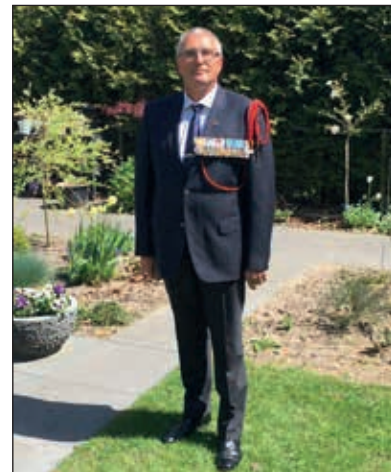
"Zolang je iets leuk of belangrijk vindt, blijkt er altijd wel tijd en ruimte te zijn om dingen op te pakken. Uiteraard is er ook een leven naast het regiment. Naast het heerlijk wandelen en sporten met de hond, sportief fietsen in onze mooie regio en klussen rond het huis en in de tuin vind ik het heerlijk om tijd te besteden aan mijn gezin. De donderdag is bijvoorbeeld in principe de vaste opa- en oma-dag met de kleinkinderen. De tijd die dan nog overblijft vul ik in als parttime toezichthouder bij examens, voorzitter van een patiëntenvereniging, mentor van een wilsonbekwaam verklaard persoon via de stichting mentorschap en bestuurslid in de Dorpsraad Ugchelen. Ook ben ik nog vicevoorzitter van het comité regionale veteranendag en geeft ik bij de hondenvereniging instructie bij de dogfrisbee. Ik verveel me zeker geen moment en geef mijns inziens, net als vele andere militairen met b.d. (buiten dienst) achter hun rang, voldoende invulling aan de vaak gegeven verklaring van de aanduiding b.d. 'buitengewoon druk.' Een agenda heb ik zeker nog steeds nodig."

Wat betekent het regiment voor jou?

"In mijn ruim 38-jarige militaire loopbaan heb ik bij meerdere regimenten mogen dienen en vanaf augustus 1995 bij het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene. Hoewel je bij ieder regiment wel een gevoel van saamhorigheid vindt, raakte mij dat het meest bij ons regiment. Al snel voelde het als een warme deken en zie ik het als een tweede familie. De wijze waarop jong en oud met elkaar omgaan en vooral hoe de jongere generatie zich ongevraagd in wil zetten voor de ouderen vind ik fantastisch, heel bijzonder en kenmerkend voor ons regiment. Dat nu het koord voor alle Fuseliers is maakt deze verbondenheid nog sterker. Zeer recentelijk was ik op bezoek bij een

ex-dienstplichtig Fuselier der eerste klasse van de lichtingsploeg 68-5 en mocht hem bij die gelegenheid ook het koord uitreiken. De trotse en dankbare blik in zijn ogen en nog steeds het gevoel van verbondenheid bevestigde voor mij weer waar het regiment voor staat, saamhorigheid, verbondenheid en elkaar steunen tot het einde. Het Fuselier zijn gaat gewoon in je bloed zitten en laat je vervolgens niet meer los.”

Bataljonsnieuws

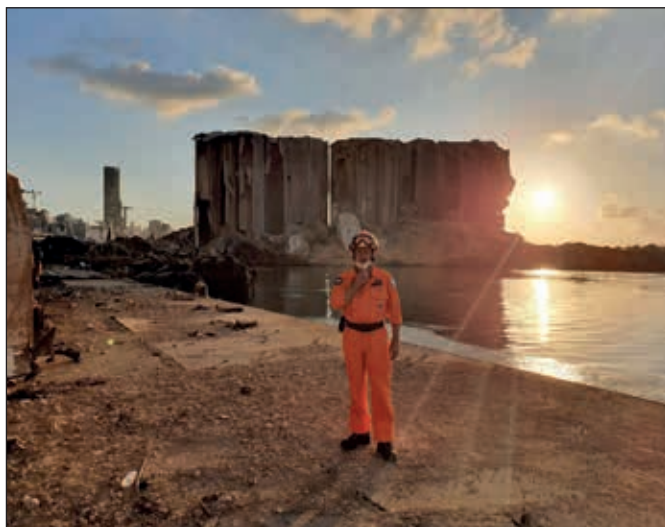
Bataljonsstaf

Inzet explosieramp Beiroet

Door: Majoor der Fuseliers Mikael Vaessen, S4 en Janieke Mussche, Communicatieadviseur, Bataljonsstaf I 7 Painfbat GFPI

4 augustus 2020 werd de wereld opgeschrikt door de grote explosie in Beiroet, Libanon. Deze explosie, veroorzaakt door de ontploffing van ongeveer 2750 ton opgeslagen ammoniumnitraat richtte enorme schade aan door de hele stad en eiste minstens 190 doden en ruim 6500 gewonden.

Na verzoek van Libanon om internationale bijstand heeft de EU USAR.NL gevraagd om een compleet reddingsteam naar Beiroet te sturen. USAR.NL (Urban Search and Rescue) is een multidisciplinaire organisatie die ingezet kan worden bij rampen en ongevallen waarbij mensen ingesloten of bedolven zijn. Majoor Mikael Vaessen, werkzaam bij de batstaf als hoofd sectie 4, werd als logistiek specialist onder de vlag van USAR.NL in Libanon ingezet.

Hoe was de situatie ter plekke?

Toen we aankwamen was het midden in de nacht. Tevens was de noodtoestand afgekondigd door het Libanese leger en hadden zij de leiding overgenomen. We werden door hun opgevangen en begeleid naar een militaire hotel. Omdat het nacht was, was er niet heel veel te zien, anders dan omvangrijke glasschade aan veel gebouwen. 's Ochtends bleek dat we ongeveer 5 km van de rampplek afzaten. Onze liaisons zijn direct naar het USAR Coordination Centre (UCC) gegaan en hebben daar in samenwerking met de andere landen de te doorzoeken sectoren gedeeld. Wij als USAR.NL hebben een sector in de haven, heel dicht bij de explosielocatie toegewezen gekregen. Nadat dit bekend was hebben we onze teams daar ingezet. Al snel bleek dat de ravage enorm was en dat de kans op het vinden van overlevenden vrij nihil was. Dag twee zijn de teams er met onze searchhonden gaan zoeken en is er nogmaals zeker gesteld dat er zich geen overlevenden onder het puin bevonden.

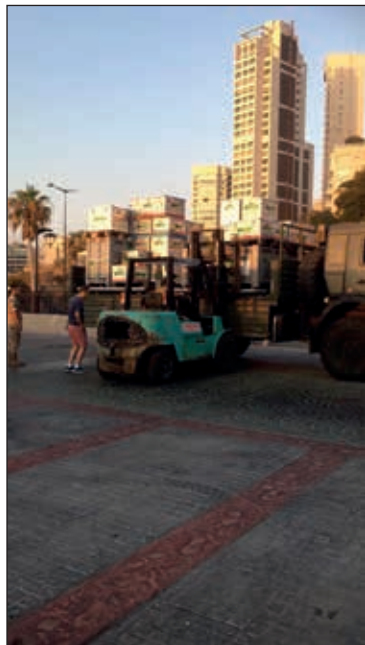
Wat waren jouw werkzaamheden?

Ik bekleedde de functie van Senior Logistician. Tegen mijn collega's zeg ik altijd dat ik zoiets als de S4 (logistiek) van USAR ben. Uiteindelijk is dat ook zo, samen met de andere logistiekelingen zijn we verantwoordelijk voor de logistieke ondersteuning van het team. Dat betekent onder andere het klaarzetten van het materieel, bereiden van maaltijden, opvoeren van materieel en het herstellen van defect materieel. Ook regelen we de interne en externe verplaatsingen van het team, waarbij ik specifiek ook de schakel met Defensie ben. Defensie is in de conventen verantwoordelijk voor het regelen van de strategische verplaatsing van het team.

Heb je gebruik kunnen maken van je militaire vaardigheden?

Uiteraard neem je hetgeen je als militair geleerd hebt mee in je werk bij USAR.NL. Vooral het feit dat wij gewend zijn om langere uitzendingen te draaien dan twee weken helpt mee. Daarnaast heb ik als logistiek officier best een groot netwerk binnen Defensie en met mijn achtergrond als verplaatster werkt dit erg makkelijk als je dan zaken moet doen met Defensie over het transport van het team. Ook gelet op de veiligheidssituatie in het gebied is het fijn als je militair bent, dan relativiseer je zaken wat sneller en kun je bijvoorbeeld demonstraties in een beter perspectief plaatsen.

Hoeveel reactietijd was er tussen mogelijk vertrek en daadwerkelijk vertrek naar het gebied?

Ik was dinsdagavond vroeg naar bed gegaan, waardoor ik het nieuws van de explosie niet heb meegekregen. Toen ik woensdagochtend onderweg was naar Oirschot hoorde ik op de radio van de explosie en dat minister Kaag hulp had aangeboden in de vorm van een zoek- en reddingsteam. Binnen Nederland is dat alleen USAR.NL, dus vanaf dat moment hield ik er wel

rekening mee dat er een oproep kon komen. Uiteindelijk kwam die ook rond 07.30 uur, met daarbij een 'hou rekening met vertrek' die dag. Uitsluitsel hierover kwam rond 09.00 uur en toen ben ik snel weer in de auto gesprongen om thuis spullen te halen en afscheid te nemen. Om 13.00 uur moesten we melden op de brandweerkazerne in Best. Uiteindelijk zijn we rond 20.00 uur vertrokken naar Beiroet.

Wat vond het thuisfront er van dat je naar Libanon ging?

Zij wisten wat het betekent dat ik voor USAR.NL werk, hier hebben we het over gehad voor ik daar solliciteerde.

Echter ook vanuit het verleden weet mijn vrouw dat we als militair soms op hele korte termijn kunnen worden ingezet. Het enige vreemde nu was, dat onze kinderen nog vakantie hadden en ze dus ook thuis waren. Dat maakte het een beetje beladen. Papa komt thuis en heeft eigenlijk geen tijd en moet direct weer door. Uiteindelijk hebben ze maar geholpen met inpakken. Zij vonden het wel stoer dat ik daar naar toe ging, maar ze waren vooral trots. En ik op hen, ze komen er toch heel onverwacht weer alleen voor te staan.

Hoe was de samenwerking tussen het team en de lokale instanties?

Achteraf goed, in het begin waren er wat strubbelingen voelbaar. Dit heeft mede te maken dat je als hulpverlener direct aan de slag wil en iedere vorm waarin je dan wordt tegengewerkt geeft dan frustratie. Echter, gezien de situatie in het land was dit vanuit Libanees standpunt goed te verklaren waarom dingen liepen zoals ze liepen, denk ik.

Wat was het effect van jullie aanwezigheid?

De mensen waarmee we in contact zijn geweest, waren erg dankbaar. We hebben in die zin bereikt waar we voor zijn. Het vinden en redden van overlevenden onder het puin, of helaas in dit geval het zeker kunnen stellen dat er zich geen overlevenden onder het puin meer bevonden. Daarnaast hebben we de Nederlandse Ambassade en haar personeel goed kunnen ondersteunen. Zo hebben de teams onder andere opruim werkzaamheden verricht en hebben we een groot deel van onze uitrusting geschonken en achter gelaten voor andere hulpdiensten en hulporganisaties.

Wat is jouw ervaring daar geweest?

Voor mij was het de eerste uitzending met USAR.NL en ik ben trots dat ik deel uit mag maken van dit team. Ik heb het als leerzaam en waardevol ervaren. Wat er gebeurt is, was erg indrukwekkend, maar daarnaast heb ik vooral ook de kracht van het team gezien. Een team met allemaal vrijwilligers met hetzelfde doel, mensen redden en hulp bieden. Die drijfveer zorgt er mijn inziens voor dat mensen vanuit verschillende bloedgroepen (brandweer, politie, Defensie en GHOR) als een geoliede machine met elkaar samenwerken. Het was een unieke ervaring!

A “Tijger” Compagnie

Oefening Ferocious Fuselier (REDFORCE)

Tekst: Sergeant-majoor der Fuseliers Youri Rottier

Oefening Ferocious Fuselier

Na een lange periode van thuiswerken en afwisselend op de werkplek aanwezig zijn kon de compagnie eindelijk weer eens voorwaarts in de oefening Ferocious Fuselier.

Het Alpha Tijger team met hun trouwe Springbokken M-groep, aangevuld door eenheden van de Charlie Beren Compagnie en een half peloton van 412 Pantsergenie, werd ingezet als oefenvijand voor het eFP Bravo-Eagles team. (enhanced Forward Presence)

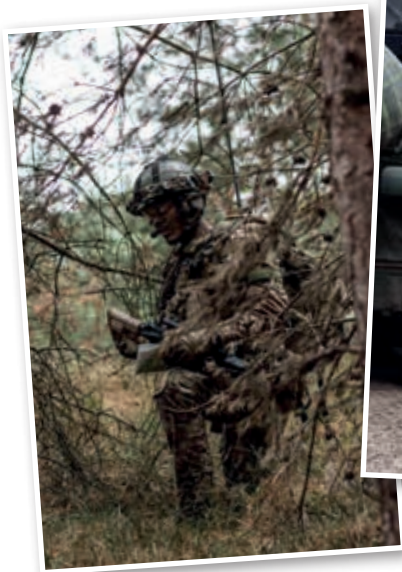
Hoewel de oefening draaide om het trainen en testen van het Bravo-team werd ook het Alpha-team in een scenario gebracht. Ondersteund door het LTC (Land Training Centre) en de eigen Bataljonsstaf die op de Weerterheide hun commandopost sinds lange tijd weer eens opgebouwd hadden.

Vorbereiding

Na een korte commandovoeringscyclus op maandag werden dinsdag de voorbereidingen getroffen op de kazerne. Woensdagochtend vertrokken we in pakketten voor een ‘roadmarch’ naar Budel. Zonder problemen werd al snel de Weerterheide bereikt. Vroeger hadden we nog begeleiding nodig, maar nu kunnen de voertuigen zo goed mee in het verkeer dat dit zelfstandig en snel kon worden uitgevoerd.

Advance to contact

Na een afleidende demonstratie van het zware wapenspeloton van de Charlie Compagnie en een inleidende beschieting begon de ‘advance to contact’. Eenheid 4 en 5 bereikten boven verwachting al snel de 2^e coördinatielij. De snipers hadden meerdere posities op de flanken betrokken om diep in het vak te kunnen waarnemen. De twee zware wapenspelotons ondersteunden eerst als flankbeveiliging, maar namen daarna de spits over om uiteindelijk tot over de 3^e coördinatielij door te stoten. Hierbij werd veelvuldig gebruik gemaakt van de 81mm mortieren die vanuit hun stelling de gehele sector konden bestrijken. Met vuur en beweging voorwaarts gaan werd door sommige eenheden iets te letterlijk genomen, maar pakte goed uit.

Lessons learned

Hoewel het Bravo-team een goede verdediging had opgezet lukte het om diep in het vak te penetreren. De tweede actie op donderdag was lastiger omdat het Bravo-team hun lessons learned goed hadden toegepast en erg beweeglijk optrad. Zelfs de eigen commandopost en gevechtstrein stonden nergens veilig.

Na deze actie zijn we weer vertrokken naar de kazerne en lukte het bijna iedereen om een nat pak te vermijden.

Al met al een mooie leerzame week met voldoende leerpunten en een goede generale repetitie voor het B-team. Speciale dank voor de Springbokken M-gp, de aanvulling van de eenheden van de Charlie Beren compagnie en onze MATS-krijgers van 412 Pantsergeniebataljon.

Uitreiking Landmacht medaille

Op vrijdag kregen een groot aantal Tijgers hun landmacht medaille uitgereikt. Na meer dan 500 dagen oefening voor het 17^e Bataljon. Gefeliciteerd Tijgers.

B “Eagle” Compagnie

Oefening Ferocious Fuselier (opwerktraject enhanced Forward Presence: eFP)

Tekst: Eerste luitenant der Fuseliers Mitch van Beekveld

Inleiding

In de aanloop naar eFP 2021-I is het B-team van 17GFPI bezig met een opwerktraject. Een van de te nemen hordes is module C, welke goed voorbereid wordt aangelopen. Het opwerktraject is na het zomerverlof van start gegaan

met twee praktijkoefendagen (POD) georganiseerd door de compagnie. Deze dagen staan in het teken van oefenen en het fijn slijpen van afspraken, gewondenafvoer en basis-gevechtstechnieken (BGT'en) in het offensief en defensief. Dit ter voorbereiding op een grote oefening.

De eerste POD, op de Oirschotse Heide, stond in het teken van het voeren van een dynamisch defensief gevecht. In de diepe opstelling ook wel “flipperkast” genoemd, wordt de vijand gelokt en door kleine *fireteams* continu aangegrepen. Het doel hiervan is de vijand te slijten en meerdere problemen te geven waardoor hij niet meer zijn OODA-loop kan doorlopen (red. OODA-loop: cyclus van ‘observe-orient-decide-act’).

De tweede POD werd op de Vlasakkers te Amersfoort gehouden. De sniper-groep ging hierbij het object verkennen en de informatie doorgeven naar de compagnie. Vervolgens gingen de *Boxer* -pelotons de inbraak op het object doen, ondersteund door een vuurbasis en daaropvolgend het zuiveren van versterkte vuurposities. Hier stond de coördinatie tussen de verschillende pelotons centraal m.b.t. vuurcoördinatie en overname gevechtscontact door middel van een voorwaartse verplaatsing.

Module C

De Module C voor het B-team begon op maandagochtend nadat de compagnie het bevel van het bataljon had gehad in de week ervoor. Het commandovoeringsproces was afgerond tot en met niveau 3 en de groepscommandanten zouden dit nog in het veld afronden. Hierbij was de vijanddreiging identiek aan de dreiging zoals we die tijdens de eFP kunnen verwachten. Dit hield in het inrichten van een diepe opstelling niveau IV, waarbij er geen gebruik gemaakt werd van radioverbindingen. Dit werd ondervangen door op verschillende tijdstippen gedurende het inrichten een *link-up* te doen met alle ondercommandanten, de chat in ELIAS en eventueel een *runner* op de pelotons D-punten. Het inrichten duurde twee volledige dagen waarbij uiteraard ook de *rehearsal* aan bod kwam, waarbij de laatste puntjes op de i werden gezet in het verdedigingsplan. Het plan van de CC

was grofweg als volgt: eenheid 04 en eenheid 05 hadden beide een pelotonsvak, waar ze een flipperkast moesten inrichten om de vijand te slijten. Eenheid 06 zou als mobiele reserve beide pelotons steunen in het geval de vijand dreigde door te breken of als het contact met de vijand verbroken was. Van dinsdag op woensdag nacht kwamen de vijandelijke verkenners voorwaarts, waarbij eenheid 04 en eenheid 05 zorgden voor de tegenverkennersmaatregelen. Dit deden ze door actief met warmtebeeld van de RCWS te zoeken en door uitgestegen patrouilles in beide pelotonsvakken.

Vervolgens zou in de ochtend de vijand voorwaarts komen. Dit deden ze door eerst met CDI's een demonstratie te geven aan de zuidzijde van het vak van eenheid 04. Aansluitend stootten ze met twee *Boxer* pelotons het vak van eenheid 05 binnen. Hier werden ze meteen verrast met vuursteun en dienden ze al gelijk te derouteren wat hun de flipperkast indrukte. Met kleine hinderlagen en de vele aangevraagde vuursteun werd langzamerhand de vijand gesleten.

Aan het eind van de ochtend vond er een Echelons wissel plaats bij de vijand omdat het eerste Echelon was gesleten. Na nog een aantal uur knokken met een steeds dunnere spoeling was het uiteindelijk einde oefening.

Hierbij is er in het vak van eenheid 04 geen vijand geweest en heeft eenheid 05 maximaal in het zwaartepunt gezeten, gesteund door eenheid 06. Na de verdediging in Budel ging de gehele compagnie terug naar de kazerne om zich voor te bereiden op het Optreden in Verstedelijk Gebied in Oostdorp.

Het weekend stond in het teken van *In Theatre Training* ten behoeve van het bijbrengen van alle drills op niveau 1 en 2. Tevens was voor de commandanten op niveau 3 en 4 de commandovoering gaande.

De tweede week werd op de dinsdag afgetrapt met een offensieve actie waarbij de POD te Amersfoort de leidraad was. De sniper-groep ging verkennen, waarna eenheid 06 de vuurbasis wegleide. Aansluitend ging eenheid 04 inbraak in het object doen en stond eenheid 05 klaar met als initiële taak follow and assume te waarborgen. Dit houdt in dat eenheid 05 kan doorschrijden waar eenheid 04 niet verder kan.

Nadat eenheid 04 de oostelijke kant van het eerste object had gezuiverd, was het aan eenheid 05 de taak om de westelijke kant van het object te zuiveren. Aansluitend hebben een-

heid 04 en eenheid 05 de consolidatie ingericht en was er een commandanten huddle in afwachting van de vervolgoopdracht. De vervolgoopdracht bestond uit het zuiveren van vijand uit een tweede object. Hiertoe was eenheid 06 de vuurbasis en deden eenheid 04 en eenheid 05 continu haasje-over om zo het momentum te behouden.

De tweede actie van de tweede week stond in het teken van schouder-aan-schouder een straat met huizen zuiveren. De focus hierbij lag op het onderlinge coördineren tussen eenheid 04 en eenheid 06. Eenheid 05 stond tijdens deze opdracht onder bevel van de andere twee eenheden.

C “Beren” Compagnie

Hoe eenheid 4 van de C-cie het peloton heeft getraind in tijden van Corona

Tekst: Tweede-luitenant der Fuseliers Mike Reijnders PC eenheid 4 Charlie ‘Beren’ Cie

Op 12 maart was het bericht via de compagniescommandant binnengekomen dat de schietserie van 16 maart t/m 27 maart niet meer door zou gaan. Het was de bedoeling dat het peloton gecertificeerd zou worden op niveau 3 (pelotonsoptreden), bereden en uitgestegen. Daarnaast zou er aan het eind van de twee weken een LFX (Life Firing Exercise) volgen waarbij het peloton i.c.m. mortieren geïntegreerd zou gaan oefenen. In de dagen die volgden werd het steeds duidelijker dat, door de maatregelen, onze doelen en trainingsmomenten voor het jaar 2020 volledig moesten worden omgegooid.

Om binnen de richtlijnen te kunnen blijven trainen moest er door de opvolgend pelotonscommandant en mijzelf op korte termijn worden nagedacht over een nieuwe planning voor het peloton. Terwijl wij druk bezig waren met het bedenken van innovatieve manieren om onze groepscommandanten en manschappen te blijven prikkelen, zat het gehele peloton thuis. De focus van het peloton kwam uiteindelijk op de volgende punten te liggen:

1. Commandovoering
2. Schietvaardigheid
3. Theorie
4. Uitgestegen POD (Praktijk Oefen Dagen)

Commandovoering

Over het algemeen is het zeer lastig om in het overvolle jaarrooster tijd vrij te maken om de commandovoeringscyclus uitvoerig te behandelen. Met dit in het achterhoofd en het feit dat al mijn groepscommandantenfuncties werden waargenomen door korporaal plaatsvervangers hebben we besloten om vier weken te besteden aan het commandovoeringsproces. Hierbij hebben we de gehele IK 2-17 behandeld en hebben de groepscommandanten twee bevelen volledig uitgewerkt van niveau 3 naar niveau 2.

Schietvaardigheid & theorie

Door een tijdige planning van de opvolgend pelotonscommandant was het mogelijk om bijna iedere week een of meerdere schietmomenten in te plannen voor de groepen.

Omdat we geen ophopingen van personeel wilden creëren op de schietbaan hebben we iedere keer gezorgd voor een wisselprogramma. Zo kreeg bijvoorbeeld een sectie les van de groepscommandanten terwijl de andere sectie aan het schieten was met de Colt, Glock, Minimi, of MAG.

Uitgestegen POD

Na een aantal weken kregen we vanuit de Compagniesstaf te horen dat praktijkoefendagen (POD) voor de individuele groepen weer mochten worden uitgevoerd. Om de groene skills en drills van de manschappen en groepscommandant op peil te houden hebben we besloten om hier direct mee aan de slag te gaan. Natuurlijk moesten een aantal zaken worden aangepast of weggelaten. Een gewonden-drill is namelijk niet toegestaan binnen de geldende richtlijnen van het RIVM.

Samenvattend heeft COVID-19 ervoor gezorgd dat bijna alle gestelde doelen van 2020 op het gebied van trainen niet behaald zijn. Echter, ik kijk als pelotonscommandant terug op een leerzame en positieve periode. We hebben er als kaderleden namelijk alles aan gedaan om er zoveel mogelijk van te maken. Daarnaast ben ik van mening dat bijna iedereen in deze periode, extra veel tijd en aandacht heeft kunnen besteden aan hun relaties. Het gevolg hiervan is dat de mannen van mijn peloton er weer voor de volle 100% tegenaan kunnen wanneer de maatregelen worden versoepeld/verdwijnen.

Joint Terminal Attack Controller (JTAC) course

Tekst: Eerste-luitenant der Fuseliers Joey Post – JTAC / waarnemend C-FST Charlie Compagnie 17 Painfbat GFPI

JTAC course

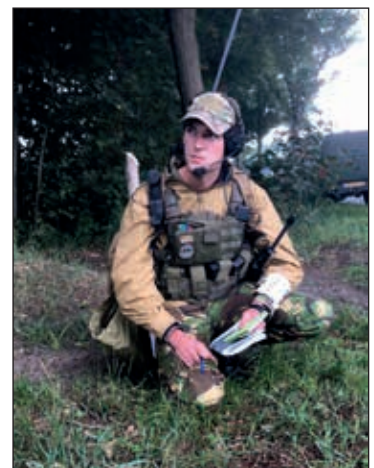
De JTAC (Joint Terminal Attack Controller) is verantwoordelijk voor de inzet en coördinatie van luchtsteun binnen het optreden van de compagnie. Om 'certified and qualified' zijn werk te mogen doen dient hij eerst een 13-weekse cursus te volgen aan de School Grond Lucht Samenwerking (SGLS) in Schaarsbergen. De cursus voldoet aan strikte Amerikaanse en NAVO-eisen. Deels door de algemene schaarste aan gespecialiseerd vuursteunpersoneel en deels door de hoge eisen die worden gesteld tijdens de cursus zat er begin 2020 binnen de infanteriecompagnieën van 17 Painfbat geen opgeleide JTAC op stoel. Eind januari mocht ik vanuit de Charlie Compagnie me melden op de SGLS om daar verandering in te brengen. Nog nietsvermoedend van de pandemie die een paar weken later ook onze defensieorganisatie in zijn greep zou krijgen...

Covid-19

Eind januari ging de cursus van start met 12 deelnemers, afkomstig van de verschillende brigades van de KL, het Korps Mariniers, Korps Commandotroepen en drie Belgische collega's. Met recht een 'paars' gezelschap dus.

De eerste weken van de cursus staan in het teken van het leggen van een grondige theoretische basis. Het eigen ma-

ken van de verschillende Close Air Support-procedures, opbouwen van kennis over de wapenplatformen en munitietypes en het leren kennen van de luchtmachtorganisatie vergt de nodige uurtjes avondstudie. Nadat de eerste JTAC-stapjes in een gesimuleerde omgeving zijn gezet volgen de eerste oefenweken waarin met 'live assets' wordt gewerkt. De complexiteit wordt hierbij uiteraard elke keer wat opgebouwd: zaak om aangehaakt te blijven op de leercurve dus. Tot zover alles op de rit en tijd om de doorstap te maken naar het meer 'advanced' gedeelte van de cursus, waarbij dé-conflictie, het integreren van grondgebonden vuursteun en het werken met meerdere 'assets' tegelijkertijd centraal komt te staan. En toen...kwam COVID-19.

Tijdens de cursus worden de JTAC's ook opgeleid op de T-163, te gebruiken voor doelaanwijzing en eindgeleiding van lasergeleide munitie.

Voorlopig einde cursus

Het bleek niet meer haalbaar om de cursus te blijven uitvoeren, met name omdat veel (internationale) ondersteuning voor de oefenweken wegviel. De cursisten werden daarom half maart naar hun eenheid teruggestuurd. Zoals in de gehele maatschappij en ook voor de defensieorganisatie was het op dat moment totaal onduidelijk hoelang deze situatie zou duren en wanneer de cursus dus weer hervat zou kunnen worden.

Kennis op peil houden

Gelukkig werd er binnen de 13^e Brigade al snel een plan gemaakt om van deze bedreiging een kans te maken. Het was immers zaak om te voorkomen dat de opgedane kennis en vaardigheden snel zouden verwateren. Daarom werd er voor de twee cursisten van de 13^e Brigade een programma opgesteld waarin zowel theorie als praktijk op wekelijkse basis, binnen de Corona-maatregelen, op peil konden worden gehouden.

Hervatting cursus

Toen het kabinet de lockdown begon te versoepelen kwam ook het verlossende woord voor de JTAC-cursus: begin juni hervatting van de cursus, met 'Corona-proof' aanpassingen. Er was geen moment om weer rustig in te dribbelen: het was zaak om meteen weer aan te haken aan de leercurve en door te schakelen naar de zes resterende weken van het 'advanced' gedeelte. Het was daarbij een groot voordeel dat in de tussenliggende maanden we wekelijks aan onze staart zijn getrokken door de JTAC-Evaluator van onze brigade. De leercurve is in deze laatste fase immers

De cursus wordt ondersteund door een groot aanbod van internationale air assets, uiteenlopend van Nederlandse F-16's, F-35's en Apache's tot Duitse Tornado's.

met recht stijl te noemen: alle puzzelstukjes moeten nu in dynamische scenario's op zijn plek vallen om in de laatste week tijdens je 'initial eval' te laten zien dat je voldoet aan de gestelde eisen om 'certified and qualified' aan het werk te mogen.

Geslaagd!

Uiteindelijk begonnen van de twaalf initieel gestarte cursisten acht man aan de laatste examenweek, waarvan zeven met positief resultaat over de eindstreep zijn gekomen, twee daarvan voor de 13^e Brigade. Een paar maanden later dan gepland, maar uiteindelijk heeft dus ook 17 Painfbat weer een JTAC erbij binnen de gelederen.

Sniperopleiding

Opleiding

Om de functie SNIPER te kunnen uitvoeren moet iedereen die dit wil een opleiding volgen gedurende 9 weken.

Voor mij begon deze opleiding begin mei dit jaar. Voor dat je mag starten aan de opleiding moet je eerst een tweetal testen afleggen om te laten zien dat je bekwaam genoeg bent.

- groeperen met de COLT
- navigeren met kaart en kompas

We startten de opleiding in de Harskamp met tien personen van verschillende eenheden in Nederland.

Schietoefeningen

In het eerste gedeelte van de opleiding kreeg ik veel theorie over wapenleer en invloeden op het schot. Snel daarna lag je al dagelijks op de schietbaan om verschillende oefeningen te schieten met variërende afstanden van 300 tot 800 meter. Bijna iedere oefening die ik moest schieten werd meegenomen als kwalificatie-oefening, dus concentratie is erg belangrijk tijdens deze opleiding.

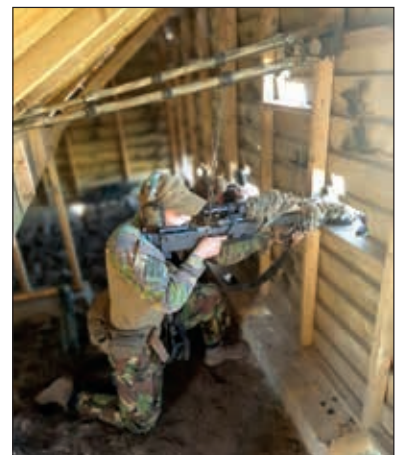
Tekst: Korporaal der Eerste Klasse der Fuseliers van den Heuvel

Tussen de theorielessen en het schieten door, komen er nog verschillende testen voor die je als sniper moet beheersen zoals:

- afstand schatten
- KIMS (geheugen test)
- waarnemen
- schetsen (tekening van je waarnemingsveld)

Vervolgopleiding

Na de eerste vier weken had ik genoeg voldoende geschoten om de opleiding te vervolgen. Nu ging ik meer samen werken met mijn buddy. De een als schutter en de andere als spotter. Dit wisselt natuurlijk continu door, want het is belangrijk dat je het al-lebei kunt. We kregen

verschillende oefeningen voorgeschoteld en wij moesten er maar voor zorgen dat de doelen werden uitgeschakeld. De druk werd hoger en de oefeningen werden moeilijker. Dit was bij ieder koppel wel te merken (hier werden we echt getest).

Gelukkig kwam ik er doorheen met mijn buddy en konden wij beginnen met het tactische gedeelte van de opleiding.

Tactische opleiding

In plaats van iedere dag op de schietbaan stonden we nu iedere dag in het bos. We leerden hoe we onszelf moeten camoufleren en hoe we ongezien moeten verplaatsen, hoe we iemand kunnen opsporen en onder waarneming kunnen houden.

Ook hieraan zaten verschillende examens vast en was het presteren en geconcentreerd blijven erg belangrijk. Toen ik dit allemaal had afgerond stond er nog één laatste week gepland: een eindoefening. Hier werden alle vaardigheden getest die ik had geleerd.

Op iedere test en oefening kan ik natuurlijk niet te diep in gaan, omdat het nog wel een verrassing moet blijven voor iedere nieuwe sniper in aantocht.

Ik vond het een uitdagende opleiding waarbij je goed moet presteren. En een opleiding waar je trots op mag zijn als je het afrondt.

D “Springbok” Compagnie

Op uitzending tijdens de Coronapandemie

Tekst: Eerste-luitenant der Fuseliers Menno, Plv commandant D Compagnie 17 Painbat GFPI

Eenheid compleet

De staf van 17Dcie is al enige tijd op missie in Afghanistan. Halverwege juli is het force protection (FP) peloton van de compagnie aangekomen in het gebied en heeft het een FP-peloton van de Limburgse Jagers overgenomen. Sinds de staf in april is begonnen met hun missie, heeft multinational force protection company (MNFP Coy) al heel wat meegemaakt.

Corona

Vanaf het begin van de missie hebben we te maken met Corona maatregelen. De regels om Camp Marmal te beschermen tegen Corona zijn erop gericht om besmetting te voorkomen en een eventuele verspreiding te stoppen. Hiervoor gaat al het nieuwe personeel in quarantaine, militairen in hun eigen land, de lokale medewerkers op de base.

Op plekken waar geen afstand kan worden gehouden wordt het mondkapje gedragen, dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens besprekingen en in de wachtrij voor de eetzaal. Verder zie je op de base schermen die besmetting moeten voorkomen en is handen wassen en ontsmetten een routinehandeling geworden.

Biologisch ontsmettingsteam

Elementen van de staf zijn enkele weken op een buitenpost geplaatst om daar tezamen met een Hongaars en Nederlands peloton de beveiliging van dit kamp over te nemen. Een simpele opdracht op het eerste gezicht, maar omdat corona ook in Afghanistan veelvuldig voorkomt, was de relief in place (RIP, red: aflossing) geen sinecure. Een biologisch ontsmettingsteam moest eraan te pas komen voordat deze zogenaamde Safe Haven kon worden overgenomen van de twee pelotons die er zaten. Ook nadat de RIP een feit was, dienden de multinationale eenheden gescheiden te leven van de Amerikanen om zo de kans op besmetting over en weer te voorkomen. Afghanen die het kamp op moesten, kregen mondkapjes van de infanteristen en werden hierna zorgvuldig gefouilleerd. Ook onze eigen mannen droegen tijdens deze exercitie handschoenen, een bril en de welbekende FFP-2 filtermaskers (red. mondkapjes). Al deze maatregelen hebben ervoor gezorgd dat de multinationale compagnie na enkele weken zonder besmetting weer kon terugkeren naar Camp Marmal (CM), in Mazar-e-Sharif.

Adviseurs

Ondanks het coronavirus worden de Afghaanse veiligheidsdiensten nog steeds geadviseerd, waarbij de MNFP Coy zorgdraagt voor de beveiliging van deze adviseurs. Ook

hierbij worden strenge regels in acht genomen om besmetting met corona te voorkomen. Adviseren binnenskamers mag maar voor een bepaalde tijd, de FFP-2 maskers dienen gedragen te worden en voldoende afstand dient gerealiseerd te zijn. Worden deze regels overtreden, dan volgt een quarantaineperiode op CM.

Er zijn genoeg restricties, maar het werk van de Springbokken kan voldoende doorgang vinden. Zo gaan zowel de staf als het FP-peloton veelvuldig naar 'buiten'. Gebiedsverkenningen behoren ook tot het wekelijkse repertoire. En ook hier gelden weer strenge regels m.b.t. de coronapandemie. Ondanks deze strenge regels is het nog steeds mogelijk om in contact te staan met de lokale bevolking en key leaders in het gebied rondom CM.

Bataljon Bevrijding – vijfde linie

Onlangs is de MNFP Coy versterkt met een Belgisch verkenningspeloton. Deze verkenners zijn militairen van ons zusterbataljon Bevrijding/5^e Linie en dat zorgt meteen voor een goede band.

Voorbereid op alles

De Springbokken zullen nog enkele maanden actief blijven in Noord-Afghanistan. Vooralsnog is het een bijzondere uitzending onder bijzondere omstandigheden. Wat de toekomst ook gaat brengen, we zijn voorbereid op alles!

FUSELIER of FUSILIER

Tekst: Jan van Eck

Franse fusilier tijdens WO I

Op 12 maart 1952 verleent Koningin Juliana het predicaat "Fuseliers" aan het Garderegiment Prinses Irene. Soldaten van dit regiment krijgen vanaf dat moment hun aanspreektitel "Fuselier". De anderen mogen hieraan toevoegen: "der Fuseliers".

Het begrip fuselier - gewerschutter/soldaat bewapend met geweer - is al een oud begrip in ook diverse bui-

tenlandse legers. Een fuselier was een type soldaat dat aan het einde van de 17^e eeuw ontstond. Hij werd vernoemd naar zijn wapen, het 'fusil', dit was een vuursteenslotmusket. Het woord fusil is ontwikkeld uit het klassiek Latijnse *fulcis*: vuurplaat. (Bron: Genootschap Onze Taal). Onze hoofdredacteur Henrie Doreleijers stuitte op verschillende schrijfwijzen van het begrip: Fuselier/Fusilier. In Engeland is het eveneens Fuselier, terwijl de Fransen het op z'n Frans schrijven: Fusilier. Hetgeen bij Henrie de vraag opriep wat de herkomst is van dit verschil in schrijfwijze en of er wellicht ook verschil in betekenis bestaat tussen beide.

Tekeningen van Arie Luijt ceremonieel bij het Grderegiment Prinses Irene (1948)

Bij het zoeken naar een antwoord op die vraag heb ik een aantal bronnen - waaronder woordenboeken en de etymologische databank – geraadpleegd. Bij het begrip Fusilier wordt verwezen naar Fuselier. Eén begrip dus. Ook in de definitie van beide is geen onderscheid te ontdekken, namelijk: met een geweer gewapende soldaat. Het Algemeen Nederlands Woordenboek kent een tweeledige functie toe aan het begrip fuselier:

1. iemand die als soldaat dienstdoet bij het Garderegiment Fuseliers 'Prinses Irene' in het Nederlandse leger;
2. iemand die als soldaat dienstdoet bij de Infanterie in het Belgische leger.

In Nederland is het dus duidelijk Fuselier. Maar in het woord fusillade (geweervuur) zien we in de Nederlandse taal de letter i weer terug.

Tenslotte wordt alle twijfel over verschil in betekenis weggenomen door Nicole van de Sijs, Hoogleraar Historische taalkunde van het Nederlands, aan de Radboud Universiteit in Nijmegen, die op mijn betreffende vraag het volgende antwoordt:

“Er is geen verschil; in het Frans bestonden in het verleden allebei de varianten met dezelfde betekenis en in het Nederlands werden ze vroeger ook wel allebei gebruikt. Tegenwoordig is de officiële vorm fuselier. Het verschil gaat dus terug op een verschil in het Frans”.

Nederlandse fuseliers van GRFPI Anno 2020

In de aanhef boven dit artikeltje: Fuselier of Fusilier krijgt in Nederland Fuselier dus 'voorrang'.

Eventuele reacties van Fuseliers op dit artikel worden met belangstelling door de Redactie van de Vaandeldrager ingewacht.

GFPI 80 jaar

SAVE THE DATE

Op 11 januari 2021 bestaat ons Regiment alweer 80 jaar. Dit gaan we vieren op zaterdag 28 augustus 2021 op de Ruyter van Steveninckkazerne te Oirschot. Nadere details zullen uiteraard nog volgen, maar reserveer deze dag alvast in de agenda. We rekenen op uw aanwezigheid.

